

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dialogorum sacrorum Libri Quatuor

Châteillon, Sébastien

Basileae, 1565

Liber II.

urn:nbn:de:bsz:31-102436

76 **DIALOG. SACRORVM**
uires Samsonis, qui uincit incermis armatos. Heus,
cogitatis pugnare pedibus? quò fugitis? Hic adest
hostis, ne prodite uictoriam. Tu quidem his iace-
bis, tu quoq; adiungèris ei comes: dormite. Eu-
ge Samson, quantam cædem fecisti? Maxilla asi-
ni quantam stragem edidi? maxilla asini postrauit
mille uiros.

SENTENTIA.

Qui Dei spiritu præditus est, inuictus est,
frustraq; constringitur. Deus sæpe uilissi-
mis telis ulciscitur hostes suos.

DIALOGORVM SACRORVM
Liber secundus.

ELIS. 1. Reg. 3.

ARGVMENTVM.

Ioua Samueli prædicit, sese animaduersu-
rum in domum Elis sacerdotis, qui in filios
suos non animaduertit.

Ioua, Samuel, Elis.

SAMUEL. s. Quid me uis? Ac-
curram. Adsum, uocatus à te. E.
Non uocauit. Redi cubitum. s.
Fiet. I. Samuel. s. Adsum Eli:
nam uocasti me. E. Non te uo-
caui, fili. Redi cubitum. s. Faciam. I. Samuel. s.
Adsum. nam uocasti me. E. At at, nunc demum in-
telligo quid sit. Discede cubitum. Quod si te uoca-
uerit,

uerit, respondeo: Loquere Ioua, audio. s. Faciam.

I. Samuel, Samuel. s. Loquere Domine, audio. I.

^a Ego sum quiddā factur^{us} in Israelitis, quod quis quis audiuerit, prorsus obstupescet. Sum enim ali- quando importaturus in domum Elis omnia quæ decreui, & rem ad exitum perducturus: eiq; ostensurus, me persequiturum culpam eius in eius domum in perpetuum: qui cum sciret filios suos male audire, non animaduertit in eos. Quā ob causam iuro, hāc noxam nullo unquam uel sacrificio, uel libamine, Elis posteritati remissum iri.

^a Deus fuit patefactus et cetera filia sua.

SENTENTIA.

Qui diuinæ uoci non est assuetus, eam interdum esse putat hominis. Peccantes natos nō punire, graue peccatū est. Parentū, quamuis bonorum, indulgentia perdit natos. Natos qui uerē & sapienter amat, castigat. Sed ne quid iniuste immodice ue fiat.

SAVLVS. I. Reg. 9.

ARGVMENTVM.

Saulus quærens asinas patris, it consultū Samuelem uatem, & ab eo discit se futurum regem.

Saulus, Puer, Puellæ,
Samuel.

E Nimuerò satis iam diu conquisiuimus asinas, neq; inuenimus: reuertamur domum, puer, ne pater meus, omiſſis asellis, sit sollicitus de nobis. P.

Non

73 DIALOG. SACRORVM

Non cōseo redeundum esse re infecta. Aut esse diu-
 num quendā, & grauē uirum in proximo oppido,
 qui quicquid dicat futurum, eueniat. Conueniamus
 eum, si forte iudicet nobis id, cuius causa ueni-
 mus. s. Sed quid offeremus homini: nam etiā pa-
 ne exhaustæ sunt peræ nostræ, nec habemus quod
 dono demus ei: & ire uacuos religio est. P. Ta-
 ce: est mihi in presentia quadrās fidei argētei, quæ
 dabo ei, ut iudicet nobis quam uiam insistamus. O-
 lim inter Israelitas qui ibant consultum Deum, di-
 cebant se ire ad Videntem: nam qui hodie dicitur
 Vates, olim uocabatur^a Videns. s. Restē mones. ea
 mus. Inrediendum est hoc ascensu arduo. Sed ui-
 deo puellas quæ exeunt aquatū, adeamus eas. Heus
 puellæ, an non hic est uates quidam? P. Est: &
 quidem incidetis in eum, si pergetis: properate mo-
 dō. nam hodie uenit in oppidum, quia populus fa-
 cturus est rem diuinam in sacello. Simulac introie-
 rit in oppidum, offendetis eum, antequam ascen-
 dat in sacellum epulaturus. populus enim non ini-
 bit epulas ante aduentum eius, quoniam eius est
 consecrare sacrificiū: postea epulabuntur inuitati.
 Itaq; ascendite: non est dubiū quin inuenturi sitis
 eum. s. Habemus gratiā, ascēdamus in oppidum.
 s. A. Video adolescentem huc uenientem unā cum
 puero. Nimirum hic est, quem heri prædixit mihi
 Deus uenturū ex regione Beniamitarū, ut eum un-
 dione

Videntes uo-
 bantur Va-
 s, quia ui-
 bant quæ-
 reri uo ui-
 debant.

frone creem
 hact ab inlura
 nobis domun
 hodie ante m
 nuntio: deinde
 quicquid cog
 dicit ad asin
 de anxius de e
 hact ad te ueni
 hinc totius no
 hinc esse in te,
 me te, qui ge
 carissima famil
 ma Israelitar
 oppidum: Deus

s
 Deus oper
 tubus ad exit

S A

Samuel ier
 Dei in Israel
 rumque pecc
 sibi de pop
 tus ton

Etione creem Imperatorem Hebræorū, ut eos uin-
dicet ab iniuria Palestinorum. s. Amabo te, indi-
ca nobis domum uatis. SAM. Ego sum ille: con-
scendite ante me hunc collem: hodie epulabimini
mecum: deinde dimittam uos manē, et indicabo uo-
bis quicquid cogitatis cum animis uestris. Quod
attinet ad asinas perditas tertio abhinc die, tu ne
esto anxius de eis, repertæ sunt. Sed quorsum de a-
seillis? Ad te ueniamus. Debes existimare te esse co-
lumen totius nostræ nationis, omniumq; salutē po-
sitam esse in te, tuaq; domo paterna. s. Quid ais?
in me ne, qui genus refero ad Iemine, ortus ex ob-
scurissima familia Beniamitarū, quæ tribus est mi-
nima Israelitarum? SAM. Concedamus modò in-
hospitium: Deus providebit cætera.

SENTENTIA.

Deus opera sua inopinabilibus occasio-
nibus ad exitum perducit.

SAMUEL. 1. Reg. 12.

ARGUMENTVM.

Samuel iam senex innocentiam suam, & *perditas*
Dei in Israelitas beneficia cōmemorat: co-
rumque peccatum reprehendit, qui regem
sibi depoposcerint: & impetrato diuini-
tūs tonitru, eos ad obedientiam
cohörtatur.

Samuel

Samuel, Israelitæ.

Samuel
David
David
Innocentia
ua ideo cõ-
memorare
uidetur, ut
ostendat eos
causam iustã
habuisse
cur aliũ gu-
bernatores
ostularent.

EN ego uobis in omnibus obsequutus, regem creavi, deinceps iam uobis præfuturum. Nam me quidem iam senẽ esse, indicio est canities. Mei liberi inter uos degũt, & ego uobis iam ab ineunte ætate præfui. Hic adsum, respõdete mihi corã Ioua, & coram eius uncto: si cuius bouem, aut asinũ sustuli: si cui iniurius, aut uiolẽtus fui: si à quoquam præmiũ accepi, ut in eius culpa cõnuerem, paratus sum uobis reddere. 1. Neque iniurius in nos, aut importunus fuisti, neque quicquam ab ullo accepisti. s. Testis est hodie apud uos & Ioua, & Ioue unctus, nihil habere uos, quod me accusetis. 1. Planẽ. s. Adeste igitur: placet uobiscum disputare, quanta Ioua, & Mosis & Aharonis creator, & maiorum uestroꝝ ex Aegypto reditus autor, tum in uos, tum in maiores uestros beneficia contulerit. Cum migrasset Iacobus in Aegyptũ, inuocatus à maioribus uestris Ioua, Mosẽ misit, & Aharonẽ, qui illos ex Aegypto eductos, in hoc loco collocariũ. Postea ipsius oblitos, emancipauit Sissara duci exercitus Hazoris, tũ Palestinis & Moabitariũ regi, à quibus bello uexati sunt. Deinde inuocantibus eis Iouam, peccatumq; confitentibus, quod eo relicto ^b Baales & Astartã coluissent: & auxiliũ contra hostes orantibus, seq; ei seruituros pollicentibus, misit Ierobaalem, & Bedanem, & Iephtham.

David
David
David
David
David

Iephtam, & Samuelem: per quos ita uos ab hostib.

uestris undiq; uindicauit, ut in tuto essetis. ^b Vos

uerò, cum uideretis uos à Nabasso Ammonitarum

rege inuadi, postulastis à me, ut mutato rerum sta-

tu, à rege uobis regi liceret: cum Iouam Deum uestrum

regem haberetis. Igitur ecce uobis regem, quæ dele-

gistis, & efflagitastis: regem uobis præficit Ioua.

Si Iouam Deum uestrum reuerbimini, eiq; seruite-

tis, & dicto audientes sine contumacia unam cum re-

ge uestro parebitis, bene uobiscum agetur. Sin mi-

nus, & uos & regem uestrum Iouam manus impe-

tet. Iam uerò agite, uidete quantam rem Ioua iam

nunc in oculis uestris faciat. Tritici messis nunc est,

quo tempore tonare aut pluere in his sinibus non

solet. Atqui ego iam Iouam exorabo, ut tonet atq;

pluat: ut intelligatis, uos in Iouam grauem culpam

comisisse, qui regem uobis poposceritis. Ioua cœ-

li terrarumq; Deus, emitte nunc tonitrua, & nim-

bula, ut hic populus suum peccatum agnoscat. 1. Ut

tonat: ut pluit: heu nos miseros. Supplicia pro no-

bis Iouæ Deo tuo, ne pereamus: qui ad tot superio-

ra nostra scelera hoc insuper adiecimus, ut regem

nobis peteremus. s. Bono animo este. Vos quidem

istare grauiter peccastis. Veruntamen nolite à Io-

ua deficere, sed eum toto pectore colite: ne ue de-

seiscite ad uana ista, quæ neq; iuuare possunt, ne-

que defendere: sunt enim uanissima. Neq; enim de-

b Ethic ostendit, eis nullum fuisse iustam causam, eum regem postulare, cum huiusmodi ad Iouam sine regis preclari de fensi fuisse etc. Etiam in eadem gubernationis forma, quæ contra Dei preceptum instituta est, tamen obedientibus adest Deus

miri mundi in f. m. d. d. d. d. d.

miri mundi in f. m. d. d. d. d. d.

stituet Ioua populam suū, propter sui nominis ce-
lebritatem, postquam semel coepit uos sibi popu-
lum habere. ^d Ego quoq; absit ut Iouam offendā,
aut pro uobis ^e supplicare, uosq; decente & recta
uia deducere interuittam. Tantum Iouam metui-
te, eumq; uerè & tota mente colite: uidete enim,
quantam rem apud uos fecerit. Quòd si peccatis
indulgebitis, & uos & rex uester peribitis.

SENTENTIA.

Iusti homines (qualis fuit Samuel) nemi-
ni faciunt iniuriam. Magna est hominum er-
ga Deum ingratitude, qui toties, tam fideli-
ter à Deo defensi, tot beneficijs cumulati, ta-
men hominem regem sibi deposcant: digni
fanè qui inclementi regi seruiant, quando
clementem repudiant. Immensa est Dei
clementia, qui sic ingratos tamen non dese-
rat. Multum ualent apud Deum preces iusto-
rum, qui etiam alieno tempore uel pluiam
possint impetrare.

SORTILEGIUM. 1. Reg. 14.

ARGUMENTVM.

Saulus Ionathanem filium suum uult oc-
cidi, propter gustatum mel contra uotū po-
puli. Sed populus eum prohibet occidi.

Saulus, Populus, Ionathan.

Hec adeste omnes populi primates, dissipite
& conquirite, cuius hodie culpa fiat, ut
Deus

d Charitas
iam fontes
on temerè
deserit.
Orare De-
n, & doce-
t populū,
ficium est
uatis.

Deus ira-
hominū
ccatis, eis
erdum re
onsā dene
t. quo mi
smirandū
, si est ho-
fames,
e est, penū
oraculo-
n, in tanta
leitudine
ccatorū.

Deus rogātū
go opt. max.
uabā filius
larū. Vos tot
natos in cōfisi
loui Deus Ise
in. Atat, nos
fortiamur. s
cumbi quid
decapite hui
quod tu, in se
capitale esse
rituram, lon
qui tam præc
Nequaquam,
quidem amitt
rem habuerit

In hac
ardam m
por, cuiu
ra coniuu
confensus
Sed in alte
mz, sui qu
dabit.

Deus rogāti mihi oraculū nō reddat. Nam Iouā ego opt. max. Israelitarū cōseruatorē iuro, si etiā Ionathā filius meus is fuerit, eū esse capite pœnas daturū. Vos totus populus consilite istinc, ego & Ionathan cōsistemus altrinsecus. P. Ut libet facito. I. Ioui Deus Israelitarum age seuerē. Ducantur sortes. Atat, nos petit fors: alter nostrū sit oportet. Sortiamur. s. Oho Ionathan, fors indicat te. Indica mihi quid nam feceris. i. Gustavi paululū mellis de capite huius baculi, quem in manu habebam: quod tu, insciente me, fieri uetueras. Hoccine mihi capitale esse æquum est? s. Deum ego iuro, te moriturum, Ionathan. P. O. Ergo morietur Ionathan, qui tam præclaram uictoriam pepererit Israelitis? Nequaquam, per Iouam immortalem: ne pilum quidem amittet, qui hodie Deum sui facti adiutorem habuerit.

SENTENTIA.

In hac uita unius peccatum luunt interdum multi: quia sunt unum quasi corpus, cuius membrorum omnium est tanta coniunctio atque cognatio, ut sit eorum consensus tum dolorum, tum uoluptatum. Sed in altera uita, in qua punientur animæ, sui quisque, non alieni, peccati pœnas dabit.

OBEDIENTIA.

1. Reg. 15.

f 2

ARGV-

ARGVMENTVM.

Samuel Saulum reprehendit, qui Amalechitas clementius quàm Ioua præceperat, ultus fuerit.

Saulus, Samuel.

Ex parte
pedire, nõ
pedire est.
cerat ille
iidem par-
m, sed non
omnia.

Iouam tibi propitium precor. ^a Feci iussum Iouæ. **SAM.** Quem ergo balatum & mugitum audio? **SAVL.** Oues sunt, & capræ, & boues, quæ ex Amalechitis abegimus. Nam ab horum pecorum optimis quibusq; necandis abstinuere milites, ut Iouæ Deo tuo sacrificiũ fieret. Reliqua funditus excidimus. **SAM.** Licet ne mihi, quod bona tua uenia fiat, tibi significare, quid mihi Ioua hac nocte dixerit? **SA.** Licet. **SAM.** Nõne cum uel te iudice paruus fueris, nunc princeps es tribuum Israelitarum, unctus à Ioua rex eorum? à quo cum in hanc expeditionem missus sis, iussusq; sceleratos Amalechitas excindere, & bello ad interneconem persequi, cur ei dicto audiens non fuisti? teq; ad prædã, uetante Ioua, conuertisti? **SAVL.** Imò Iouæ parui: expeditionemq; ad quã ab eo summissus, confeci: & deletis Amalechitis, Agagum eorum regem abduxi. Tantum milites de manubijs pecora, bouesq; deuotorum primitias, desumpserunt, quæ Iouæ Deo tuo immolarentur apud Galgala. **SAM.** Quasi uerò Iouæ tam placeant hostiæ & sacrificia, quàm eius dicto audientem

tem esse. Sci
crificio, &
non paren
contumacer
lucricolã eff
ipse te uiciss
qui contra I
rim, milites
quæ hãc u
adorem. s
mandatum
tus regno Is
tuer te abire
me retines:
Iue Israelita
te meliori tr
omphator,
ut factum m
esse. Sed con
meorum po
redes, Ioua
ge age præi

Nih
contrariu
mo fiat.
uns hero
sed illius

tem esse. Scito obedientiam præstantiorem esse sacrificio, & obtemperationem adipe arietum. Nam non parendi peccatum perinde est, ac magia: & contumacem esse eadem in culpa ponitur, ac simu lacricolâ esse: & quia Iouæ mandatû repudiasti, ipse te uicissim regno exiget. SAVL. Peccaui, qui contra Iouæ iussum, contrâque tua dicta uenirim, milites ueritus, eisq; obsequutus. Sed da mihi quæso hæc ueniam, ut mecum reuertare, ut Iouam adorem. SAM. Non reuertar tecum, qui Iouæ mandatam aspernatus sis, & idcirco ab eo abdica tus regno Israelitarum. Vale. SAV. At non patiar te abire, ut non me comiteris. SAM. Quid me retines? ab rupisti meum pallium: & Ioua hodie Israelitarum regnum à te abrumpit, idq; alteri te meliori tradit. Neq; uerò fallet Israelitarum triumphator, neq; factû mutabit: non enim homo est ut factum mutet. SAV. Fateor peccatum à me esse. Sed concede mihi hunc honorē apud senatores meorum popularium, apudq; Israelitas, ut mecum redeas, Iouam Deum tuum adoraturo. SAM. Agè agè præi, sequar.

SENTENTIA.

Nihil placet Deo, quod eius præcepto contrarium est, etiam si bono alioquin animo fiat. Debet enim homo Deo (sicut seruus hero, aut filius patri) seruire, non suo, sed illius arbitrio.

f 3 GOLIA-

a Qui I
præcepta
pudiant,
est non ex
quantur,
Deo uic
sim repue
tur.

DIALOG. SACROVVM
GOLIATHVS. 1. Reg. 17.

ARGVMENTVM.

Dauid à Saulo impetrat, ut liceat cū Goliatho pugnare, & illum cum funda & pedo aggressus occidit.

Dauid, Eliabus, Goliathus, Israelita quidam, Alius Isr. Nuncius, Saulus.

S Aluete mei frares optimi. **E.** Deus det quæ suelis, germane lepidissime. Ut ualeat pater? **D.** Optimè, gratia Deo: meq; misit ut uiserè quid ageretur, uobisq; afferrem placentiam, & decem panes, & tesseram ustrâ acciperem. Dedit etiam mihi decem caseos, ad centurionè. Sed quâ ego uocem audio? **E.** Quid opus est uos exire ad prælio dimicandū nobiscū? Ego sum Palestinus, uos estis clientes Sauli. Deligite ex uobis aliquè, qui cōserat manus mecum: qui si superauerit me prælio, & interemerit, nos seruiemus uobis: sin ego uicero, uos nobis seruietis. Quanta ego hodie ignominia afficio instructos in acie Israelitas? Date mihi uirū, qui cū contendā singulari certamine. **D.** Quis est importunus iste, & turgidus Gigas, qui tātō opere despicit nos præ se? cuius nocem & aspectum contremiscunt omnes, & refugiunt? **Is.** Nescio quis est, natus in nostram perniciem & dedecus: eum quo nemo audet conserere manum: adeo ingens

gens est, & terribilis. D. Quid ergo premij feret, qui sustulerit eū de medio, & abolerit hoc tantū probrum Israelitarū? Nam quis est impurus iste Palestinus, qui inurit tantam notā ignominie castris Dei immortalis? i s. Si quis eum deiecerit, rex eum ualde ditabit, locabitq; ei nuptum filiam suam, donabitq; immunitate perpetua domum eius paternā.

E. ^a Cur uenisti huc, improbe puer? aut cur deseruisti pauculas illas ouiculas in saltu? Ego noui temeritatem, audaciamq; tui ingenij. Mirum ni uenisti spectatum prælium. D. Quid ego commisi? an non erat causa cur uenirem? Sed adibo alios.

Heus tu, quo premio afficiet rex eū qui occiderit immanē illum Palestinū? Is. Maximo. D. Quonam? Is. Ornabit eum maximis diuitijs & opibus, comittereq; ei natā suam uxore, & liberabit domū eius patriam in perpetuum. D. Condignum sanē premium, & regale. Equidem ausim aggredi hominē: nescio quomodo gestit animus, indignaturq; tantum licere cuiquam in populum Dei. Hæcine ut patiar? Impunē ergo nefanda illa probra euomuerit in sacram gentem? Mori me malim. N.

Adolescentule, iubet rex ut uenias ad se. D. Nihil est quod faciam libentius. Eamus O' si fiat mihi potestas pugnandi cum eo, quantum bellum confecerō? uel potius, quantum bellum confecerit Deus, uno occiso? N. Adduco tibi hic adolescentulum,

a Plerumque
qui minus
possunt, et
contemnu
& obiurg
qui plus p
sunt.

tulum, Rex, quem iussisti accersi. SAUL. Quid audio David? tu ne dixisti, te audere in Palestinum illum portentosum, qui perterrefacit totas nostras acies?

D. Bono animo es, ô Rex, ne despondeat quisquam animum. Vos spectabitis: ego ipse subibo hoc certamen, & congregiar cum Palestino.

S. ^b Vide quid dicas, David. Non possis pugnare cum eo, adolescentulus, & rudis belli, cum uiro robustissimo, & in armis exercitatissimo iam à puero.

D. Nihili facio neq; uires, neq; usum armorum eius habeo longè aliam rationem certandi. Audi quid dicam. Cum aliquando pascere oves patris mei, leo unà cum urso inuasit gregem, ouemq; corripuit.

Eum ego consecutus cecidi, eripuiq; ouem è faucibus eius. Tum ursus in me irruere: ego uerò prehensum rostro, ad terram affligere, & cedere. atq; ita occidi & leonem & ursum. Non dubito quin

idem exitus maneat nefarium hunc & teterrimum hostem, qui audet profcindere cõiucis exercitum Dei immortalis. Ioua, qui defendit me à leone & urso, idem defendet etiã à Palestino isto. s. Quando tanta fiducia es, per me licet descendas in certamen. Adsit tibi Deus. Veruntamen es armandus.

Volo accommodare tibi mea ipsius arma. D. Nunquam equidem arma tuli. Sed faciam periculum, si possum uti. Hæc lorica ualde me grauat, cassis quoque premittit caput, etiam caligæ sunt duplo maio-

Saulus humanas uires peccat: David diuinas. & in spirituali pugnauerunt: speccati sunt carnalis homo: spirituales, uero Deus possit in homine.

Spiritualia illa spiritibus, non carnalibus armis gerenda sunt.

res quàm pro meis pedibus. nec ensis admodum decet meū latus: uideorq; magis alligatus ensi, quàm ensis mihi. Vah, non possum ingredi cum his impedimentis. Apage hæc arma, non sum assuetus his ferendis, malo ferre nota tela: pedum dico, & fundam, unà cum his quinq; læuibus silicibus, quos geram in sacculo. Bene spera Rex, cernes me hodie uictorem redeuntem cum exuuijs hominis ferocissimi. s. Ita faxit Deus. c. Videó ne ego hominem uenire ad me? Tandem habebó qui cum certem. Sed quæ, malum, intemperie agitant Israelitas? ^d Quis misit nobis hunc pulchellum pusionem rubicundum? Heus puer, me ne putas canem, qui cogites pugnare pedo? ut te dij deaq; omnes, quantum est, perdant. Accede ad me sodes, ut iam propinam te dilaniandum & comedendum uolucris & bestijs. d. Tu quidem adoriris me, fretus gladio, & hastili, & scuto: ego uerò aggredior te, armatus solo nomine Iouæ armipotentis, Dei copiarum Israelitarum, in quas tu hodie contulisti omnia maledicta. Hodie Deus conclusit te in manum meam, ut te deiciam, abscindamq; tuum caput, & pascam uolucres & feras non tantum tuo cadauere, sed etiam omnium qui miliant in uestro exercitu: ut sciât omnes mortales, eum demum esse Deū, quem Israelitæ agnoscunt & reuerentur: discatq; omnis hæc manus spectatrix, Iouam non adhibe-

f s reen-

d Sic muni
ni conten
nunt spiri
tuales, & p
pueris ha
bent.

re ense, aut hastam in uincendo, cuius sit u-
 nius gerere bella, quiq; tradiderit uos nobis in ma-
 nus. G. Proh Iupiter, ego ne ut hodie hæc audi-
 uerim, idq; à puero? at me Deus perdat, nisi te iam
 discerpo his unguibus. D. Quin age, si quid
 potes: interim excipe hunc lapidem recti in fron-
 tem. Ohe Goliathe, corruis, qui modò stabas tam
 firmè? At ego te contundam usque hoc pedo. Hem
 tibi. Nunc istic iace, prostratus manu pueri, qui
 modò solo aspectu uiros, & cælum armis territa-
 bas. Hic te puer iugulat tuo ipsius gladio, caputq;
 tuum horrendum præfigit tue haste, quod osten-
 tet exercitui.

SENTENTIA.

Nemo uel tam uir est, quin facile uin-
 catur abs quiuis, aduerso Deo: uel tam puer,
 quin facile uincat quemuis, propitio Deo.
 Dei est uictoria, & credenti nihil arduum.

IONATHAN. 1. Reg. 20.

ARGUMENTVM.

Dauid & Ionathan inter sese rationem
 ineunt, quæ resciscere Dauid queat quis sit
 Sauli erga ipsum animus: & fœdus inter sese
 in perpetuum paciscuntur.

Dauid, Ionathan.

Quod nam esse potest meum tantum in tu-
 um patrem peccatum, Ionathan, ut me
 querat ad necem? ION. Ad necem uerò? non
 est

est credibile. nam tanta me res non latèret: quippe cum meus pater nullam rem tantam, tantulam ue faciat, quam non mecum communicet, nedum ut hoc me celet. Non est ita. D. At scit ut me habeas intimum: ideo hoc te fortasse celat, ne aegre feras. Crede mihi, nihil tam certum est, quam me in summo uitæ discrimine uersari. I. Ecquid ergo me tibi hac in re commodare posse arbitraris? D. Cras, ut tute scis, agitur primus dies mensis, quo ego die soleo cum rege accumbere. Ruri latebo, te sciente, usque ad uesterum tertij abhinc diei. Quòd si me requiret, dicēs, tuo permissu excurrisse Bethlehemam in meam patriam, ad sacrificium gentilitium, quod uniuersi anniuersarium factitamus. Si laudabit, saluus sum: si succensabit, scito cum nunquam ad sanio rem mentem reuersurum. Sed dabis hanc ueniam mihi, quem religiosissimo fœdere in familiaritatem recepisti, ut si commerui, tu me interficius potius, quam tuo patri dedas. I. ^a Deus meliora. Intò si sensero eum obstinato animo in tuam ferri perniciem, admonebo te. D. Sed quis mihi referet, utrum tibi asperius responderit? I. ^b Exeamus sub dium. Ita mihi benefaciat Ioua Deus Israelitarum, huius cœli quod uides conditor & habitator, mi David, ut ego cras, aut perendie, scrutabor quid animi habeat meus pater: quem si intellexero

^a hoc est, ablit.

^b uidelicet ut cœlum i tuens Ioua testetur.

92 DIALOG. SACRORVM

intellexero bene esse in te animatum, mittam qui faciat te certiozem: sin autem tibi malum cogitare, id quoque tibi indicabo, ut me autore ab eas saluus: adfitq; tibi Ioua, ut adfuit meo patri. Hæc ego me facturum, testor Deum. Quòd si fallam, tum Ionathani numen iratum sit. Quòd si tum, cum tui hostes omnes, Dei nutu, fuerint è medio sublatis, ego iam non ero in uiuis, ut tua misericordia salutem meam inuicè custodire possis: at eertè meæ in posterum familiæ & generi eam non denegabis. Ita q; nunc iterum in eo scædus, non solum tecum meo nomine, sed etiam cum tua domo nomine posterorum: tibi q; iuro mi David, quem amo ex animo, facturum me ut dixi. Sed accipe rationè. Cras, quòd nouilunium celebratur, tu desideraberis: nã tua sessio uacabit. Descendes autem ad summũ ter, tribus diebus, in locum, ubi commodè lateas, quocunque die negocium hoc fiet: erisq; post saxum Azelum. Ego, re facta, ueniam eò, & ad lapidis latus tres sagittas iaculabor, collineans ad scopum. Deinde puerum ad eas petendas mittam: cui si dixerò eas esse citra ipsum, uenias licebit, tua res erit in tuto, testor Deum immortalem: sin autem ultra, abito sanè Deo uolente. Ac quos inter nos sermones contulimus, Ioua esto eorum testis certissimus.

e quæretur
ubi nam tu
sis.

SEN-

SENTENTIA.

Bonorum indiuulsa est amicitia: est que
arctior uirtutis, quam sanguinis cōiunctio.

NOVILVNIVM. 1.Reg.20.

ARGVMENTVM.

Saulus filium suum Ionathanem, pro-
pter eius cum Dauide amicitia, iaculo trās-
figere conatur.

Saulus, Ionathan.

CVr non uenit Iſei filius ad cibum capien-
dum, neq; heri neque hodie? I. Petijt à me
ueniam concedendi Bethlehemam: futurum enim
sacrificium gentilitiū in eo oppido, ad quod adesse
iuffus eſet à fratre ſuo. Itaque magnoperè orare,
ut ſi ſibi uellem gratiſſimum facere, facerem eò ſe
conſerendi, fratresq; uiſendi poteſtatem. Hæc cau-
ſa eſt, quam obrem ad regiam menſam non uenerit.

S A V L. O^a à improbe & cõtumacis ſceminæ pro-
genies: quaſi ego nesciam te Iſei nati percupidum
eſſe, ad tuum quidem & tuæ parentis dedecus atq;
ignominiã. ^b Nam quàm diu uiuet in terris Iſei fi-
lius, nunquam tu firmum regnum habebis. Quare
cura ut ad me ſiſtatur: nã morte dignus eſt. I. Cur
ita tandè? quid commiſit? S A. ^c Docebo te hoc iacu-
lo, quid commiſerit. I. At ego hinc effugiam. O^a
rem indignam: actum eſt de Dauide, niſi auſugit.

a improbs
& cõtumax.
Dicitur ea
forma qua
lius homi-
nis, pro ho-
mine.

b Suarum o-
pum, non in
ſticta, ratio-
nem haber
impij.

c Quia rati-
ne uincere
nequeunt i-
pij, uim af-
runt.

SEN-

SENTENTIA.

Impij piorum amicitiam ferre non possunt. Iniustus nihil est intolerabilius iusticia.

ACHIMELECHVS.

2. Reg. 21.

ARGVMENTVM.

Dauid fugiens Saulum, ab Achimelecho sacerdote panem ensemq; impetrat, sese ad regium quoddam negocium ex ipsius regis mandato proficisci simulans.

Achimelechus sacerdos,
Dauid.

Quid est quod solus sis, nullo comitatu? **DA.** Rex mihi quoddam negocium mandauit, quod negocium ne quis omnino mortalium rescisceret, neue rescisceret, neue quod mitterer, precepit. Eam ob rem famulis certum quendam locum assignaui. Quare si habes quinq; panes, trade mihi aut quot habes. **ACHI.** Panem profanum non habeo: sed sacrum habeo, si modo tui famuli a mulieribus abstinerunt. **DA.** Cum mulieribus nihil nobis rei fuit hunc iam tertiu diem, ex quo profectus sum: suntq; corpora meoru famuloru casta. **ACHI.** Quod si forte tum cum profecti sunt, fuerat cu uxoribus, atq; ita corpora pura non habebant: at hodie quide, antequam sacris panibus uestantur, puri erunt, quoniam hic dies

neue rescisceret
quod mitterer.

dies tertius est, quod spaciū b lustrationi tribuitur
 in nostra lege. **A.** Igitur accipe panes sacrum, Nam
 nullū habeo, pr̄eter hos appositicos panes, e con
 spectu Ioue sublato, summissi statim in eorum lo
 cum recentibz. **D.** Habes ne hic pr̄eter ea ullā
 hastā, aut ensē. Nam neq; hastam, neq; ensē, ca
 pirā deo me regis mandatum urgeat. **A.** Hic est
 ensis Goliathi Palestini, a te in valle quercus occi
 si, inuolutus panno, post ephodum. Eum tu, si uis,
 capias licet: nam alius nullus est. **D.** A. Nullus est
 isto melior, erāc eum mihi

SENTENTIA

In periculis interdum simularunt sancti
 homines. Lex est facta propter hominem:
 non homo propter legem. Dauid urgente ne
 cessitate panes sacros, insons comedit, quā
 uis non esset sacerdos, & solis sacerdotibus
 uesci pro legem liceret.

DOEGVS. 2. Reg. 22.

ARGVMENTVM

Saulus iniuste curat occidendos Iouā
 sacerdotes, quia ei Dauidem non indica
 uerint.

Saulus, Achimelechus,
 Doegus.

A. Vdi Achitobi nate. **A.** Adsum domine. **A.** Temere in
 as. Cur a in me coniurasti, cum Isai nato: dicant tyrā
 ni, re inco
 gnita,
 tui & cibaria & ensē dedisti, & pro quo Deum
 consuluisti?

consuluit: quæ insidiæ mihi manifestò parantur.

A. ^b Ecquis autem est ex tuis omnibus æquè fidus, atq; Dauid: regis gener, tuo iussu profectus, & apud te maxima dignitate habitus? An nunc primum Dei oraculum eius nomine sum percontatus?

Abst à me omne scelus. caue ne mihi, aut omnino meæ paternæ familiæ, ullum in hac re crimè imponas: nam istius totius negocij sum planè ignarus. s. Morieris Achimelech, unà cum tota tua paterna familia. Agite mei cursores, circumdate & occidite hos Iouæ sacerdotes. nam Dauidis partes tuentur: sciebātq; profugum esse, neq; me certiore fecerūt.

Quid dubitatis? quæ uos religio impedit? Cur & uos mihi non paretis? Agè Doege, circumueni eos tu, & interfice. **D.** Fiet.

SENTENTIA.

Impius princeps sanguinarius est, & suspicioni iræq; suæ magis credit & obsequitur, quàm ueritati. Miserum est cū iudice negocium habere, qui ueram causæ dictionem non admittit.

DAUID LATITANS.

1. Reg. 24.

ARGUMENTVM.

Dauid Saulum solum nactus in antro, eius penulæ oram abscidit. Deinde digressus, alta uoce apud eum innocentiam suam testatur: & Saulus suam iniusticiam cōfiteatur.

Comi-

b Est hæc iustissima defensio. Sed nihil agnoscit, iudice lu-

po.

Interdū maior est tyrannorum crudelitas, quàm ut ei uelint obsequi satellites.

Comi-
A Tat de
rendum
qua die tibi
talem in po
trium. D. A. T.
terrim à terg
fuit? non e
qui tantam, t
fendi hostis
moncor, post
uerit Iouæ, u
tū, & ei man
Iouæ Vnctus
effi faciemus
Diximus us
dicit. Eius de
lam exit, ego
i. Ecquis n
curam, qui dic
des profectio
tu mihi fecer
tū necem coh
gati manus a
tus Iouæ. Sed
mam in manu
interfecerim,

Comites, Dauidis, Dauid, Saulus.

At defleuit Saulus in hoc antrum, ad ^a par-
 rendum necessitati. ^b Dies aduenit Dauid,
 quo die tibi Ioua promisit, se tibi traditurum tuum
 hostem in potestatem, ut eo utaris ad tuum arbi-
 trium. **DA.** Tacete, tacete. obrepam ad eum pede-
 tentim à tergo, dum uentrem exonerat. **C.** Quid
 facit? non eum interficit? *ô* hominem insanum,
 qui tantam, tam subito oblatam occasionem ulci-
 scendi hostis non arripit? **D.** Ah toto animo cõ-
 moueor, posteaquam oram eius penule absceidi. A-
 uertat Ioua, ut hoc eius Inuncto domino meo fa-
 ciã, & ei manus afferã: uel hoc solo nomine, quod
 Iouæ Vnctus est. **C.** Tu nimium religiosus es. Nos
 ipsi faciemus non ita cunctanter. **D.** Nolite
 Dei munus usurpare: regem non fecistis, regem ne
 delete. Eiusdem est abolere, qui creauit. Sinite eum.
 Iam exit, ego eum subsequar. *Heus domine Rex.*
S. *Ecquis me reuocat?* **D.** Cur fidẽ habes dictis
 eorum, qui dicunt Dauidem tibi malum moliri? Vi-
 des profecto oculis tuis, ut hodie Ioua in spelunca
 tui mihi fecerit potestatem: nec defuit, qui me in
 tuã necem cohortaretur: sed peperci tibi, meq; ne-
 gavi manus allaturum domino meo qui esset Vn-
 ctus Iouæ. Sed uide, pater, uide tuæ penule extre-
 mum in manu mea: quod cum absceiderim neque te
 interfecerim, cognosce & intellige, nullum me sce-
 lus com-

a exonerati
 dam aluun
 b Munda
 summo iur
 utendum
 sent, at sp
 tuales, de
 summo iur
 multum re
 mittunt.

lus commississe, nullum contra te facinus admisisse, dignum quamobrem mea vitæ insidias tenderes.)

Pij vindictam Deo reliquant. Turpe est viros intus infestos esse. Quibus oratione peraderi non vult, ijs re persuadeatur. Hinc Saul respicitur, cæcasse scientem. Impij pios suos pimis habent) ne religio esse creant, eum circumcirando stringant. loqui eum iurcundo non redere.

c Suscipiat hanc Ioua causam, teq; mihi sine mea opera ulciscatur. Vetus est proverbum, a scelerato prodibit scelus. Te quidem mea manu non ulciscar. d Cui tandem instat rex Israelitarum? quem tu persequeris? canem mortuum, pulicem. Iouam precor, ut huius sibi causæ iudicium suscipiat, measq; partes defendens, tuas in me iniurias persequatur. s. Tuam ne ego uocem audio David filii hei mihi: e tu æquum & bonum habes, qui mihi bonum pro malo rependeris. id quod suis hodie ostendisti, cum mihi (quem in tuam manu Ioua conluserat) mortem non intuleris. Nā quotusquisq; est, qui hostem suum nactus, indemnem dimittat? Sed te pro isto tuo hodierno in me facto, Ioua cōdigno premio remuneretur. Ego quidem scio te regem futurū, & regnū in Israelitas obtenturum. Quare si iura mihi per Iouam, te meam stirpem post meum interitum non esse excisurum, mei ue nominis memoriam de mea familia deleturum. D. Iuro.

SENTENTIA.

Iniusti calumniatoribus facili mē credūt. Iniusti malum pro bono, iusti contra bonum pro malo reddunt: & Deus utrosq; tandem pro meritis remuneratur.

ABIGAIL. 1. Reg. 25.

ARGV

ARGVMENTVM.

Misi ad Nabalem famuli Dauidis ad petenda cibaria, repudiantur ab eo. Quo audito, Nabalix uxor Abigail munera Dauidi obuiam ferre properat: & ei obuiam facta, eius in Nabalem iram pacat.

Famuli Dauidis, Nabal, Puer,

Abigail, Dauid.

DAUID Iſai filius te, Nabal, tuamq; domum, tuaq; omnia, p̄lorima salute impertit. — *is* quia auaruit, ut tonſuram oculi facias: miſit nos ad te, rogatum, ut (ſi cum tuis paſtoribus nō ſolum ſine ullo maleficio, aut iniuria, uerum etia cum magno beneficio ſumus uerſati, ſia uos ab omni iactura tuos p̄ſeruemus, quamdiu ſuerit in Carmelo: cuius nobis tui famuli teſtes eſſe poſſunt) benigne nobis facias, hoc p̄ſertim tui ſaulto die: & que commode poteris, ſes cibaria ad Iſaium Dauidis, tui prope dicentis filij, eiuſq; comitiu ſamen propellendam.

N. Quis eſt iſte Dauid? quis eſt iſte Iſai filius? is ne eſt, ad quem hodie ſerui paſſim à dominis tranſſugunt? a ſcilicet ego cibum potumq; meam, & que maſtau ad alepdos meos tonſores, dem hominibus mihi prorſus ignotis? **P.** Aliunde nobis proſpiciamus: nam hinc quidem nihil auferemus, ut eum affectum uideo. Redeamus ad Dauidem. **P. b** Meus dominus cōſuluit ſibi peſ-

a Stulti igno-
tis beneficia
re nolunt

b Famuli
ſunt inter
heris ſapientiores.

simè. Eo narratū omnem rem herè, ut caueat. He-
 ra, nunc, si quando, tua est opus prudentia. A.
 Num quod malum recens ortū est? P. Et quidem
 maximum. Mihi à Dauide nunciij è desertis ad he-
 rum nostrum, ut aliquid hinc per humanitatem au-
 ferrent, repudiati ab eo sunt: & tamen illos ex-
 perti sumus uiros planè bonos: nulla unquam con-
 tumelia aut damno affecti, quamdiu sumus inter
 eos rusticati. Quin & pro muro nobis noctes diesq;
 fuerūt, donec uersati cum eis sumus, pascendo pe-
 cudes. Proinde dispice tu diligenter quid agas: a-
 lioquin actum est de domino nostro, & tota eius fa-
 milia. Nam ipsum quidem conuenire, hominem
 profligatissimum, ac perditissimum, stulticia sit.
 A. Famuli, capite properè omnia hæc, quæ uo-
 his tradam, quæ imposta asinis feretis antè. Ego
 iam subsequar. Huc mihi properè asinum. Quam
 malè metuo, ne mei uiri stulticiam luamus. O ho-
 minem insanum, qui pro nihilo habuerit, eum ho-
 minem in se irritare, à quo maxime potest & iuua-
 ri amico, & ledi in se. Sed uideo ipsum Dau-
 dem aduerso colle descendente. Nescio quid ira-
 tus loquitur cum suis. D. Næ ego frustra conser-
 uauit omnia quæ habet iste in desertis, ita ut nihil
 omnino de suo deperdiderit: & reddidit mihi à ma-
 lum pro bono? At ita perdat Deus hostes Dauidis,
 ut ei ante crastinum mane nihil prorsum reliqui
 faciam.

nos tutati
iunt.

uidelicet
maledicta.

faciam. A. *Obsecro te domine, tibi ante pedes suppliciter iacens: ut bona me uenia audias. Vide, mi David, ne hominem despicatissimum, Nabalem, dignum iudices, in quem iras uertas: qui sicut nomine, ita re ipsa stultus est. Nam ego quidem, cuius est culpam præstare, missos à te iuuenes non uideram: neque enim fuisset abire uacuos. Sed uides profecto, uir clarissime, (neque enim dubitari potest) te à Deo immortali absterreri à sanguine faciendo in tuis inimicis per temetipsum persequendis: cum ipsius Nabalis insania eiusmodi, sit ipsa per se supplicium, ut non aliud tuis hostibus & inuidis imprecandum esse uideatur. Quare e quo animo patere hoc munusculum, quod tibi hic affero, iuuenibus tibi merètibus dari auferendum, & mihi hanc noxam remitte. Sic tuas tibi fortunas bella diuina gerenti in tuto constituat Deus, & te in omni uita omni malo prohibeat. Ac si quis tibi infestus, & tuæ necis cupidus existat, precor Deum, ut te semper incolumi, & fortissimè consistente, tuus hostis uariss iactatus procellis dispareat. Iam uerò cum præclara Dei promissa consequutus, Israelitarum dux fueris constitutus, tanta tua felicitas nulla quasi labefactabitur labe conscientie, qua necesse esset tuam leticiam contaminari recordatione effusi sanguinis, & supplicij ob priuatam iniuriam sumpti. Deus faciet tibi me-*

d Stulti i
gni sunt
quos seu
uiri magn

e Stultici
tis magn
suppliciu

Quod bonum est, id non accenditur ferendum est. Et homines impellentes laudes digni sunt.

lora, meminerisq; aliquando mei. D. Gratias ago Iouæ Deo Israelitarum, qui te mihi hodie miserit obuiam: & nec non tibi, quæ me tua oratione à cæde & uindicta iniuriæ in me cõmissæ auocaris. Nam Deum immortalem testor, qui me tibi malefacere prohibet, nisi tu mihi occurrere properauisses, Nabalè ante diluculũ fortunis omnibus funditus euertissem. Verum eius culpam tibi condono, tuaq; mihi nera grato animo accipio. Abi sanè domum salua.

SENTENTIA.

Irritare potentiolem, uesania est: bonum malo pensare, scelus. Iratum potentiolem muneribus uerbisq; pacare, sapientia est.

A B I S A E V S.

1. Reg. 26.

ARGVMENTVM.

Dauid noctu clam in Sauli castra degressus, eius dormientis hastam matellamq; surripit. Deinde digressus illinc procul, clamore eum excitat, suamq; innocentiam iterum restatur, in calumniatores inuehens. & illè iniquitatem suam iterum confiterur.

Dauid, Abiseus, Abner,
Saulus.

Vter uestrum descendet mecum in castra ad Saulum? ABI. Ego. DA. Eamus sensim & pedetentim per noctem, dum dormiunt hostes.

St. O-

st. Omnes sunt oppressi altissimo somno. A. David
 David. D. Quid est? A B. Hic stertit Saulus in ten-
 torio, hasta humi ad caput eius defixa. Abner &
 reliqui a temerè circū eum iacent, nimirū tibi Deus
 facit tui hostis potestatem. Vis ergo ut eum ego ha-
 sta configam ad terrā uno ictu, nou repetendo? D.
 Noli eū perimere, quis enim adferat manū ei quē
 Deus unctiōne creauit regem, quū obliget se nefas-
 rio scelere? Aut Deus eū perdat oportet, aut dies ei
 fatalis ueniat, aut in prælio cadat. Certè meā manū
 à rege creato diuinitus auertat Deus. Sed cape ha-
 stam eius, & matellam: abeamus. A. Deus bone, ut
 altè sopiti sunt? nullus omnino expergiscitur. D.
 Non sine numine hæc fiunt. Conscendamus montē.
 Volo ego de summo cacumine clamare Saulum, &
 ei ostendere me non minus fidum, quā quemuis
 eorum quibus stipatoribus utitur. Satis iam procul
 absumus ab eis, ne repentino eorum aduentu possi-
 mus opprimi. Heus Saule, heus stipatores Saulis:
 heus Abner, non mihi respondes? heus te appello
 Abner. A B N. Quis tu es, qui clamas regem? D.
 Ne tu es uir eximius, & dignus qui inter Israeli-
 tas principatum teneas. Itā ne uerò regem domi-
 num custodis, ut ad eum necandum, miles quidam
 modò introierit tentorium? Haud egregium sanè
 istud fecisti. Per Deum immortalem uos estis digni
 supplicio capitali, qui tam malè custodiatis domi-

a confusi
 nullo ord
 ne.

b Singula
 & imitan
 bonitas D
 uidis, mal
 bono pen
 fantis.

c iuxta.
 Impij pios
 a scriber
 ersequun-
 r, ut pij ad
 ofane reli-
 onis homi-
 s interdū
 recipere
 cogantur.
 Pij Dei pre-
 lio nitun-
 tur.
 Indignam
 à suumis
 fimos infe-
 stari.
 Impij pio-
 m benefi-
 s interdū
 uincuntur,
 peccatum
 eantur.
 d paulo
 st redeunt
 ingentiū.
 Pij uindi-
 Deo con-
 mittunt.
 eus bonis
 na repen-
 dit.

num uestrum, regem à Deo constitutum. *Quæso*
uide ubi sit hasta, & matella regis, quæ erat pro-
pter caput eius. s. Est ne ista tua uox, fili mi Da-
uid? d. Mea, ô mi rex, & domine. Sed cur tan-
dem persequeris seruum tuū? aut quid feci, aut com-
misi? Enim uero ne grauari paulisper audire me
loquentem. Si Deus te mihi infestum reddit, precor
eum tibi propitium: sin homines sunt, execrables
sunt in cōspectu Iouæ, d de cuius me hodie patri-
monio deturbant, quantum est in ipsis, & ad cul-
tum deorum peregrinorum impellunt. Sed non si-
net Ioua terram meo sanguine funestari, quamuis
Israelitarum rex occupatus sit in persequendo pu-
lice (ut ita dicam) ut si perdicem per montes per-
sequatur. s. Peccaui. reuertere David fili: iam e-
nim tibi nō malè faciam, qui ita abstinueris te mea
nece. Erraui nimisquā imprudenter, fateor. d.
Hic depono hastam tuam. eam petito aliquis iu-
uenum: h ceterum Deus remuneretur quæq; ut di-
gnus, meritisq; est. Te quidem hodie tradidit mi-
hi in manum: sed continui me à nece regis. Ergo
i quemadmodum tuam ego salutem charam habui,
sic ille habiturus est meam, meq; hostili manu libe-
raturus. s. Macte uirtute David fili, haud dubie
conata perficies.

SENTENTIA.

Et iusti iustè, & iniusti iniustè facere perse-
 uerant. Calumniatores tamen utriusq; no-
 cent,

cent, tamen reuera perniciosiores sunt ijs
qui eorum calumnijs credūt, quàm ijs quos
calumniantur.

PHOEBAS. 1.Reg.28.

ARGUMENTVM.

Phœbas Saulo Samuelē elicit ab inferis,
& ab eo Saulus futurum exitium suum co-
gnoscit.

Saulus, Phœbas, Samuel,
Famuli.

Phœbas, redde mihi oraculum Phœbi, & ex-
cite quem dicam tibi. PH. At tu scis, ut exter-
minauerit Saulus ex hac terra Phœbas & diui-
nos, cur me in tantam capitis periculum adducere
uis? SAVL. Iouam Deum immortalem iuro,
hanc tibi rem fraudi non futurā. PH. Ecquem uis
tibi excitem? SAV. Samuel. PH. Fict: heu
me miserā, disperiij. tu Saulus es & me indignē de-
cepisti. SAV. Ne formida, Sed quid uides? PH.
Video augustam quandā, & planē diuinam perso-
nam è terra ascendentem. SAV. Qua est specie?
PH. Vir est senex, indutus pallium. SAV. Sa-
muel est, præbebo ei honorem. SAM. Quamobrē
me eliciendo inquietas, Saule? SAV. Magnis pre-
mor angustijs. Palestini me bello petūt, Deus auer-
satur, nec iam respōdet, neq; per uates, neq; per so-
mnia. hanc ob causam accui te, ut me doceas, quid

g s mihi

Qui uiuen
i Samueli
obsequi no-
uit, mortuū
ruffra con-
ulit: & que
Deus defe-
uit, is ab ho-
mine nequie
quam præfi-
cium petit.

moriemini.

mibi fit faciendum. SAM.^a Cur ergo me consulis, si ipse loua tibi non modò nō fauet, sed etiam aduerfatur? Faciet ille quidem, quod eloquutus est uoce mea: tibiq; extorquebit regnum de manu, quod tradet alteri, uidelicet Dauidi: quia non obtemperasti ei in ulciscendis Amalechitis, quibus infensus erat, eam ob rem ita sine dubio te accipiet. Quinetiā ad- dicet tecum Israelitas Paleftinis: & cras tu, tuiq; li- beri b eritis unā mecum. castra etiam Ifraelitarum tradet Paleftinis. SAUL. Eheu. PH. Perij misera, corruit. Saule, Saule, obsecro te, obse- quere mihi: cape cibum. Tu fcis ut fim tibi mori- gerata, & caput meum summo periculo obiece- rim, ut exequerer tua iuffa. Agedum, præbe te mi- hi facilem uiciſſim, & uescere cibo quem tibi appo- nam, ut recreatis uiribus aggrediaris iter. SAUL. Nō edam. F. Quare? imò uerò edes. PH. Ius ora- mus. SAUL. Quando tantopere urgetis, fiat. PH.

Magna est,
in benefi-
a, humani-
tas

Agedum surge, & recūbe in hoc lectulo, dum e- go uobis mactō uitulum altile, quem habeo domi: subigoq; farinam, ex qua conficiam panes subcine- ricios.

SENTENTIA.

Qui Deum deseruerunt, tandem deserun- tur à Deo. Deserti à Deo, confugiunt ad eum à quo antè abhorruerant, diabolum: à quo nihil nec cognoscunt, nec consequun- tur, nisi suum exitium. Et sanè æquum

est,

est, ut qui bonum fugit, incidat in malum.

ACHIS. 1. Reg. 19.

ARGUMENTVM.

Achis Gethæ rex, admonitu procerum suorum Dauidem (qui ad ipsum confugerat) ab exercitu suo dimittit.

Proceres Palæstini, Achis rex, Dauid.

Qui nam sunt Hebræi isti, quos habes in nostro exercitu? **A.** Dauid est, Sauli Israelitarum regis seruus, qui mecum egit per hosce dies, uel potius annos, in quo nihil adhuc reprehensione dignum deprehendi, ex quo ad nos aufugit. **PR.** Remitte hominem in eam prouinciam, cui tu eum præfecisti: ne, si nobiscum descenderit in certamen, in nos se conuertat. **A.** Nam qua tandem re melius possit cum suo domino reconciliari, quam horum hominum capitibus? Non 'ne hic est ille Dauid, carmine illo in choreis celebratus? Saulus mille, decem concidit millia Dauid. **A.** Dauid, loquam ego immortalē testor, te mihi, tuamque castrensem consuetudinem probari: neque enim ullum adhuc in te uitium, posteaquam ad me primum te contulisti, deprehendi. Sed optimatibus non places. Quamobrem discede cum bona pace, ne Palestinos proceres offendas. **D.** Nam quid ego commisi?

A. Etiam barbaris non est prudentia.

AUC

b Simulatio.

aut quid in me adhuc deprehendisti, ex quo primum in tuum conspectum ueni, ut in bellum contra hostes tuos non profisciscar? A. Scio equidem te mihi tam placere, quam si diuinus esses genius. Sed uetant satrapæ Palestini, te prælium secum iniere. Quamobrem manè, ubi diluxerit, profisciscere sanè unà cum tui domini seruis, qui tecum uenerunt. D. Equidem inuitis illis militare nolim: parebitur.

SENTENTIA.

Non ab re suspectum est perfugarum contra suos auxilium.

AMALECHITA. 2. Reg. 1.

ARGVMENTVM.

Amalechita quidam Dauidi necem Sauli nunciat, cuius necis autorem ipse se esse dicit: eamq; ob rem Dauid eum iubet interfici.

Dauid Amalechita.

Video quendam huc uenientem scissa ueste, et capite miserso puluere. Haud temere est, nimirum aliquem sinistrum nunciu adferre. Unde nam ades tu? A. Ex exercitu Israelitarum ensi.

D. Quid actum est: eloquere. **A.** Fugerunt milites e prælio, multi e uulgo ceciderunt: Saulus quoq; & Ionathan eius filius occubuerunt. **D.**

Qui scis Saulum & Ionathanem occubuisse? **A.** Cum forte uenissem in Gelboem monte, uideo Saulum

lū innixū hastæ, cui currus & equitatus iam iamq;
 imminebat. Respexit ille, & me uiso: Huc ades,
 inquit. Accessi. tum ille, Quis tu es? Amalechita,
 inquam ego. Aggredere me, inquit, & interfice.
 nam magno dolore discrucior, nec adhuc possum
 emori. Hic ego quid agerem? uidebam non uictu-
 rum post tam grauem casum: itaq; interemi, abstu-
 liq; coronam de capite eius, & armillam de bra-
 chio: quæ tibi affero, ut uides. D. Heu calamito-
 sa clades, heu lugubre prælium, ô facinus audax.
 Cuius es? A. Filius sum aduenæ cuiusdam Ama-
 lechitæ. D. Tē ne ergo non esse ueritum ista impu-
 ra manu perdere unctum Iouæ? Tu iuuenis inuade
 hominem, neca. meritò moreris, & tuo iudicio pe-
 ris, qui te de rege interfecto iactaueris.

SENTENTIA.

Si potentes sic tractarent eos qui ipsis
 mortem aut malum inimicorum, tanquam
 rem lætam, nunciant, ut Amalechitam hanc
 tractauit Dauid: aut si saltē huiusmodi nun-
 cios auersarentur: minus auderent assenta-
 tiores.

NATHAN. 2. Reg. 12.

ARGUMENTVM.

Nathan Dauidem iussu Iouæ, ficta ad rem
 narratione simili, ita prudenter adulterij ho-
 micidijq; arguit, ut ipse Dauid cōtra semet-
 ipsum ferat sententiam.

Nathan

a Singulari
 uirtus Dau-
 dis, qui Iug-
 athoem.

Nathan, Dauid.

DAuid, duo homines erant in quadam urbe; alter diues, alter pauper. Diues, ouib. & capris bobusq; abundabat: pauper unā omnino habebat ouiculam, à se emptam & altam, quæ adoleuerat unā cum ipso, & liberis eius, uesceretur eodē cibo cum eo, bibebat eandem potionem, quiescebat in sinu eius: bruite, erat ei pro filia. Ad illum autem diuitem uenit quidam hospes, quē accepturus, præteritis pecoribus suis, ouiculam illam pauperis mactauit. **D.** Per iouam immortalem dignus est morte, qui fecit istud: ouemq; certē quadruplo pensabit, qui tantum facinus committere non dubitauerit. **N.** Tu ille es, Dauid. Deus creauit te regem israelitarum, teque liberauit ex manu Sauli: tibi tradidit domū domini tui, & uxores^b, quas complecteris: tibi israelitarum, tibi iudeorum familiam dedit: alia atq; alia insuper daturus, si eā non satis essent.^c Et tu contempto eius præcepto, Vriam Heitæum Ammonitarū telis obiectum, indignissimè trucidasti: eiusq; uxorem, nullā ioue habita ratione, in matrimonium duxisti. Ob quæ flagitia nunquam à tua domo aberit clades. Nam Deus conflabit tibi malum domesticum:^d tuusq; uxores, te uidentē, alteri tradet, qui cum eis lucem palam congregietur. Tu quidem occultè fecisti: sed ipse id faciet, in luce, atque in oculis omnium israelitarum.

De causis
alienis rectè
iudicare so-
lemus.

in matrimo-
nium.
Ut quisque
iurimis be-
ficijs à deo
fectus est,
a grauisi-
mè in eum
peccat, si pe-
ccat.
tantā ca-
mitatem in
het domui
æ, ut uxo-
s tux palā
prentur.

terum. d. Pe-
minit ille quid
ra. Sed quia ijs
beberet de ddy
hoc me tibi in

Callid
Qui alteru
nilla cōmi
detegatur.
us, peccar
TH

Thucuan
ratione te
de reuocati
trucidiam p
Mul

Hicem tua
Mulier su
perflutes suera
stenderent, n
alter alterū, e
la me familia
peres, ob inte
uicium hered
lucis superest

LIBER II.

111

tarum. D. Peccaui in Deum. N. e Deus quoq; re-
 mitit ille quidem tibi peccatum, neq; ob id morie-
 ris. Sed quia ista re inimicis tua occasione ma-
 ledicendi dedisti, filius qui tibi natus est, morietur.
 Hec me tibi nunciare iussit Deus.

e Morte di-
 gnus erat, &
 pœna fuit le-
 uior. hæc ue-
 nia uocatur

SENTENTIA.

Callidè reprehendendi sunt potentes:
 Qui alterum damnat, seipsum damnat, si si-
 milia cõmittit. Nihil est tam testum, quin
 detegatur. Si peccatum tuum rescisci non
 uis, peccare noli.

THECVANA. 2. Reg. 14.

ARGVMENTVM.

Thecuana fœmina, à Ioabo subornata, o-
 ratione testata atq; figurata impetrat à Dau-
 de reuocationem Absalomi eius filij, ob fra-
 tricidium profugi.

Mulier Thecuana, Dauid,
 Ioabus.

Fidem tuam, ô Rex. D. Quid mali habes? M.
 Mulier sum deserta, & uiduata uiro, cui su-
 perstites fuerant duo filij. ij cum ruri fortè inter se
 cõtenderent, nec esset qui litem dirimeret, cecidit
 alter alterũ, eumq; morte multauit. Nunc uniuersa
 me familia urget, poscens ad necem eum qui su-
 perest, ob interemptum fratrem, cupiẽsq; perdere
 unicum heredem parentũ: & quod mihi misera
 lucis superest (quod certè est perexiguũ) extingue-

a præsidij,
 latij.

re,

re, meiq; uiri^b nomē memoriāq; prorsus ē rerū nā
 b progeniē tura tollere. D. Recipe te domum tuam: ista mihi
 extingueret. curæ res erit. M. Verūm interim periculum est,
 ne te tuisq; nescientibus, poena mihi & meis irro-
 getur. D. Si quis in te mutiat, deferto ad me, nā il
 le saxo nunquam postea te tanget. M. Sed memi-
 neris per Deum immortalem, multos esse occisi cog-
 natos, & uindices, a quibus omnibus exitium meo
 filio metuendum sit. D. Eundem tibi ego Deū
 iuro, me prouisurū, ne tuus filius c ullū pilum amit-
 tat. M. Dabis mihi ueniā, si te liberius iam alloquar.
 D. Sanē. M. Quæ te (malum) ratio inducit, ut cū
 te mihi mulieri uilissimæ tam facilem præbeas, po-
 pulo toti, eiq; præstantissimo, ita sis durus & ine-
 xorabilis, ut ei nolis condonare profugum tuū, cu-
 ius non minus est cupidus, quā ego sum mei nati?
 præsertim cum in eo non minus fortasse tui generis
 propagandi spes posita sit, quā mei in meo. Neq;
 enim potes habere exploratū, te aliū regni succes-
 sorem esse procreaturum. Nam moriendum certē
 est, idq; incertum an hac ipsa hora: & ita morien-
 dum, ut in hanc uitam reditus non pateat: non ma-
 gis quā aqua semel effusa, recolligi non potest.
 quo magis nobis habenda ratio est, ut in nostri ge-
 neris propagatione quodammodo immortales red-
 damur. Quod si supplicij æquitatem prætendis, ut
 de ne non æquitatem, legi parēdo: sed iniquitatem,

Deum

e uel mini-
 mo malo af-
 ficiatur. Ta-
 lis est & illa
 in Euāgelio
 locutio: Ca-
 pilli capitis
 Iesfri nume-
 rati sunt.

Deum legis
 Neque enim
 minime omni-
 qua de reco-
 lum ab eo su-
 rem intelliga-
 ut te hoc de re-
 lum ipsum ta-
 possem ualde
 tuis te induce-
 gem adibo, &
 pragam. Qu-
 otium tueri u-
 nis omnibus,
 ab eo contēda-
 rentiam, qu-
 tiam esse, o-
 clare scirem,
 iniquitate aij-
 te diuina sem-
 libitabam, q-
 item nunc ef-
 o. Ne me ce-
 o. Non ne ist-
 ita abscond-
 rerum quēq;

Deum legis autorem non imitando, sequi uideare.

Neque enim ille continuo fontes perdit, ^d id quod tu
 minimè omnium ignoras: sed etiam atq; etiam co-
 gitat de reconciliandis eis, qui ob suum aliquod fa-
 ctum ab eo sunt alienati. Atq; ut iam meam ratio-
 nem intelligas, equidem non sine dubitatione ^e feci
 ut te hac de re adirem. Nam quòd uidebam popu-
 lum ipsum tam parum apud te ualere, ne ipsa nihil
 possem ualde metuebam. Et eam ob rem, quo calli-
 dius te inducerem, sic mecum ipsa cogitavi: Hem re-
 gem adibo, & cum eo, quasi meum sit negotium,
 sic agam. Quod si obtinero, ut me contra eorum
 odium tueri uelit, qui me unà cum filio meo fortu-
 nis omnibus, uitaq; ipsa euertere properent: tum
 ab eo contendam, ut si ^f sibi constare uelit, suam cle-
 mentiam, quam uni expositam habeat, tam multis
 & clausam esse non patiat. Quà me rem impetra-
 turam esse, ^g ò rex, non diffidebam. Cum enim præ-
 clarè scirem, te in iure dicendo, & equitatem ab
 iniquitate dijudicando, singulari quadam & pla-
 nè diuina semper fuisse prudentia præditum: non
 dubitabam, quin qui tibi nunquam absuisset Deus,
 idem nunc esset in hac iustissima causa adfuturus.
 D. Ne me cela, quod te rogabo. M. Roge sanè.
 D. Non ne istud totum fecisti impulsore Ioabo? M.
 Ita tibi secunda omnia opto, ò Rex, ut nullius harum
 rerum quenquam ulla ex parte autorem habeo,
 h præter

d Hoc est
 alioquin
 uel in pri
 perdidiss
 ob adult
 homicid
 tuum.
 e Feci ut
 rem, hoc
 adiu.

f Constan
 te.

g Non de
 get.

114 DIALOG. SACRORVM

præter Ioabum: ipse iussit, ipse præmōstrauit quæ-
cunq; dixi: eius instinctu rem omnem inuolueris si-
gurarum texti: quæ tu pro tua diuina sapientia, qua
omnia quæ in mundo constant, tenes, facile intellexi-
sti. D. Impetrasti Ioabe. I. sanè reductum adolescen-
tem Absalomum. I. Ago tibi gratias immortales, ô
Rex. nunc demum intelligo, me apud te ualere gra-
tia, postquam hoc sum à te consecutus.

SENTENTIA.

In aliena causa facilius iudicant homines,
quàm in sua. Itaq; hominem ab aliena ad suã
per similitudinem deducere prudentia est.

SEMEIS. 2. Reg. 16.

ARGVMENTVM.

Semeis Dauidem cõuicijs proscindit: quæ
Dauid fert patienter.

Semeis, Abisæus, Dauid.

PROdi, prodi homo sanguinarie & scelerose.
Expetit à te Ioua omnem sanguinem domus
Sauli, cuius tu regnum occupasti, quod Ioua Absa-
lomo filio tuo tradidit. Nunc nunc tua te scelera pe-
tunt, homicida crudelissime, quem ego iam hic lapi-
dibus obruam. A. Non' ne indignum est, canem
istum mortuum regi conuiciari? Vis' ne ut eum ado-
riar, eiq; caput decutiã? D. " Quid tum postea, filii
Saruie, si conuiciatur: & si ei Ioua mandauit, ut Da-
uidi malediceret, quis ab eo facti rationem repo-
scat?

Vindictam
uadenti ob-
temperandũ
non est.

cat? En me-
ch, mortem
natus? Simi-
fortia? reje-
nam repen-
lerati? sume
non solum
quibus: q
nã, qui Sa-
mire optim
me occidisti
diti, aduice
dole et im-
ci quem ego
ma cade rot

Maledi-
m non fi-
A C

Achite-
conslum-
tre Dauid-
leas, alter-
A

A B sal-
sim

cat? En meus ipse filius, qui ex meis uisceribus ortus est, mortem mihi machinatur: quid faciet? ^b Iemine natus? Sinite eum maledicere: nam Iouæ iussu facit. fortasse respiciet Ioua meam miseriam, mihiq; bonum rependet pro hodiernis huius cõuicijs. s. Sec leratissime, et flagitiosissime mortalium omnium: non solum bipedum, sed etiam quadrupedum ne- quisissime: qui per nefarias cædes ad regnum perue- nisti, qui Sauli domum funditus extirpasti: qui ho- minẽ optimum, eius uxore constuprata, crudelissi- mẽ occidisti, et eius neci plurimos te meliores addi- disti, adulteriũq; homicidio cumulaſti, homo perſi- dioſe et impure, quid potest in te satis grauius di- ci? quem ego hic saxis iam maſtabo, et unius iustiſi- ma cæde tot nefarias cædes expiabo.

b Videtur
ex Saul
gnatione
e Pioru
tientiã
neratur
us.

SENTENTIA.

Maledicta constanter ferre, magni est ani-
mi: non ferre, effeminati:

ACHITOPHEL. 2. Reg. 17.

ARGVMENTVM.

Achitophel Absalomo prudens, sed impiũ
consilium dat, de opprimendo Absalom: pa-
tre Dauide. Verũ Chusæus Dauidi bene uo-
lens, altero consilio illud reddit irritum.

Achitophel, Absalomus,
Chusæus.

Absalome, cenſeo ut ego nunc, lectis duode-
cim hominum millibus, Dauidem hac no-

b 2 cte

ete persequar: eumq; perterritum & fatigatum, de-
 fessumq; omnibus qui cum eo sunt fuga dilapsis, so-
 lum interficiam: deinde ceteros omnes ad te sic re-
 ducam, ut sponsa deduci solet ad sp̄sum. Ita fiet, ut
 cum tu unius mortem expetas, ceterorum omnium
 saluti consultum sit. A. B. Perplacet quidem tuum
 consilium: sed uocetur huc etiam Chuseus Archita,
 ut audiamus quid ipse quoq; dicat. Chusee, sus-
 det Achitophel, ut regem hac nocte inuadamus: ter-
 ritum que & à suis desitutum, saluis reliquis, op-
 primamus. Tu quid censes? sequemur ne eius consi-
 lium, an non sequemur? C. Achitophelis consi-
 lium, hominis alioquin prudentis, hac quidem in re
 non probo. A. Tu scis, ut pater tuus, & qui eum comi-
 tantur, homines sint strenui, & ursæ agrestis pullis
 orbata ferociores. Præterea pater tuus uir rei milita-
 ris scientissimus, non est cum reliqua turba per no-
 ctem acturus. Nunc latet in aliquo antro, aut alio
 loco. Quod si quis principiò de tuis ceciderit, &
 rumor sparsus fuerit, factam esse cædem Absaloma-
 norum: illi ipsi qui nunc sunt leonibus animosiores,
 exanimabuntur. Sciunt enim uniuersi Israelitæ, pa-
 trem tuum uirum esse fortissimum, nec non eius mi-
 lites. Verùm meum consilium est, ut conueniant ad
 te omnes Israelitæ à Dane ad Bersabam, qui futu-
 ri sunt arena numerosiores, utq; tu ipse inter eos
 præsens incedas. Tum eum adorti, ubi ubi erit, ro-

Qui alterū
 entes fal-
 at, argumē
 s utuntur
 obabiliib.

re densus
 tum uel
 reperit
 in flumen
 relictus fra
 Achitoph

Impi
 piorum
 cōtra pi
 rum fal
 impijs u
 dabunt,

A B

Absal
 nibus pe
 necesse Da
 obiurga

Miles

Cvm
 fies
 quercu
 detur datur
 tem te arg

re densus inuademus, ut neq; ipse, neq; eius comitum uel unus euadat. Quòd si se in aliquod oppidū receperit, id oppidum unuersi uel finibus circum in flumen ita euerit: ulabimus, ut ne calculus quidē relictus fiat. AB. Melius est istud consilium, quò Achitophelis: obtemperabitur tibi.

SENTENTIA.

Impiorum prudentia bonis perniciosa est, piorum salutaris. Impij fauere & consulere cōtra pios, impium est. Rursus impios ad piorum salutem deciperē, pium est, & illis etiam impij utile. Minus enim graues pœnas Deo dabunt, si pios non occiderint.

ABSALOMVS. 2. Reg. 18.

ARGVMENTVM.

Absalomus ex prælio elapsus, de quercu cri nibus pendens, à Ioabo necatur. Huius audita nece Dauid sese afflicta: & à Ioabo propterea obiurgatur.

Miles, Ioabus, Achimaas, Chufis,
Speculator, Dauid,

Quidam.

Cum persequerer fugientes & dissipatos hostes, Absalomum uicini caesarie pendentem de quercu. *Si* Nidisti autem: cur non cum ad terram deturbatum occidisti? Nam mee partes fuissent, decem te argenteis numis & paltheo remunerari. M.

Ego

sentes. Ego vero, si mihi mille numi in manu annumeren-
 tur, non sum manu suo regis inducturus. Nam auar-
 entibus nobis praecepit rex tibi, Abiseog: et Elteo,
 ut adolecenti Absalomo caueretis: ne eum ut ego
 tam perfidioso, tanto cum uile meae periculo face-
 rens: nec enim res tanta regi ignota esse possit. Ve-
 rum iam ad eum uentum est: tu ipse uide quid ti-
 bi agenda uideas. Videbis me non ita cunctan-
 tem. Moresq; boni paretis peruersa progenies. Ac-
 cipe haec ista tela de mea manu, recta in meatu pe-
 ctus: Vos mei armigeri, circumfusi eum conficite.
 Tu pro eo confectum bellum est, tunc receptum, ut
 a persequendo reuocentur milites. Ac quis ne igitur
 ut ad regem curram, eiq; renunciem, Iouam de-
 eius hostibus sumpsisse supplicium? I. Tu uero
 ne feceris hodie, alias facies: hodie quidem non es
 iucundum allaturus nuncium, propterea quod re-
 gius filius est mortuus. Tu Chusi, i ad renuncian-
 dum regi, quod uides. c. Libenter, et quidem
 cursim. A. Quid si ego quoq; Chusim cursu con-
 sequar? I. Cur consequaris fili: non es obtenturus
 euangelium. A. Sed quid si consequar? I. Per me
 licet. A. Curro, facile Chusim anteuertam. I. Nos
 uero hoc Deo hominibusq; iniusum cadauer in hac
 uastam uoraginem in hac sylua detrudamus, et la-
 pides insuper cumulate exaggeremus, ut tam nefa-
 rium facinus memoria ac nomine loci notetur. Nam
 talibus

libus sunt digni monumentis, qui mortem eis machinantur, quorum beneficio uitā sunt adepti. **SP.**
 Heus rex, uideo hominem huc accurrentem, solum.

D. Si quidem solus est, boni aliquid portat. **SP.**
 Video item quendam alium currentem, etiam solum. **D.** Is quoque letum nuncium affert. **SP.** Ex cursu priorem conijcere uideo Achimaam esse, Sadoeci filium. **D.** Virum bonum nominas, de nuncio leto uenit. **A.** Salue rex: & simul^s agendas Ioue gratias existima, cuius auspicio subacti sunt, qui in te arma sumpserant. **D.** Saluus ne est adolescens Absalomus? **A.** Magnam hominum turbam uidi, cum me huc mitteret Ioabus: ceterum quid sit, nescio. **D.** Recede, consiste isthic. **C.** Regem plurima salute & leticia impertio, cuius Deus hostes omnes hodie ultus est. **D.** Saluus ne est adolescens Absalomus? **C.** Vnam sic sint omnes tui hostes, o rex, & quotquot tibi malum machinantur. **D.** Fili mi Absalome, fili mi, fili mi Absalome, utinam ego pro te sim mortuus. Absalome fili, fili, heu me miserum. **C.** Luctum attuli, non leticiam: nec solum regi, qui audito interitu filij, se coniecit in coenaculum portæ, ubi in luctu sit, & se afflicet: sed etiam populo uniuerso, cuius leticiam audita regis tristitia, in moerorem conuertet. sed uideo Ioabum huc aduenientem: stomachatur. **I.** O' lepidum regem, & dignum cuius adhuc uiuat

h 4 filius

Hoc per
 ieturam
 cit David.
 quidē qui
 ta appor
 currere
 lēt. in quo
 lerrimus q
 que facili
 ceteris fo
 anteurri
 f Boni bo
 liberter l
 nunciant.
 g Vido
 donum
 est.

filius: ubi nam est? Q. Sursum est. I. Quem ego nisi, sed me comprimam. O turpe spectaculum. Itane uerò David? siccine tuos omnes hodie dedecoras? & eorum honestissimam uictoriam, in fœdissimum luctum conuertis? qui te, tuosq; liberos, & uxores, tum iustas, tum^h concubinas, à crudelissima morte uindicauerunt? At non oportet (quod tu facis) ita amare inimicos, ut oderis amicos. Nunc quidem facile ostendis, te tuos omnes & nobiles & ignobiles pro nihilo habere. Nam equidem compertum habeo, te i unius Absalomi salutē nostrā omnium morte uelle redemptam. Verum age, prodi, & tuos affare leniter. nam per Deum immortalē, nisi tu prodeas, efficiam ut ante noctem omnes ad unum à te deficient: quo grauius malum nullum unquam in uita tibi euenit.

SENTENTIA.

Honora parentes tuos, si uis uiuere diu. In dignus est uita, qui in autorem uitæ suæ ingratus est. Dignus est infami morte, qui bonum malo pensat. Ardentem amorem ne summa quidem iniuria extinguit.

BERZELÆVS. 3. Reg. 19.

ARGUMENTVM.

Berzelaum pro eius in se meritis uult Dauid in aulam ducere: Sed illo propter senectam recusante, abducit eius loco Chamaamum.

Ber-

Berzelæus, Dauid.

Salue, nobis tandē reddite Israelitarum rex. **D.**
So salue multūm Berzelæe, homo de me mul-
 tum benemerite. Traijcies tu mecū Iordanē: ego te
 apud me alam Hierosolymis. **B.** At quot annos na-
 tus, ut cum rege Hierosolymam ascendam? Ago nūc
 octogesimum anum: ^a potero ne bonum à malo di-
 scernere? potero ne cibo & potione delectari? aut
 fidicinum, fidicinarum ue cantus audire? quid opus
 est ut tibi amplius sim oneri? Liceat mihi tecum pau-
 lulum trans Iordanem progresso (cur enim tanto me
 cumules beneficio?) liceat inquam reuerti, et in mea
 patria finire uitam, inq; meorum parentum sepul-
 chro humari. Cæterum hic Chamaamus tecum per-
 get: hoc tu utēris, ut tibi uisum erit. **D.** Ergo traj-
 ciat Chamaamus, ^b ego eum omnibus beneficijs orna-
 bo, quibus ornandum esse iudicaueris: tibiq; omnia
 præstabo, quæ à me expetiueris.

SENTENTIA.

In homines pios & gratos bene conferuntur beneficia.

BETHSABA.

3. Reg. 1.

ARGUMENTVM.

Bethsaba, de Nathanis cōsilio, à uetulo Da-
 uide impetrat, ut rex creetur Solomo.

h 5 Nathan

a Senectū
 iudicio d
 citur, & u
 ptatum i
 nus capar
 est.

b Etiam
 cis, bene
 nobis me
 rum grat
 referre c
 cij est.

Nathan, Bethsaba, Dauid.

Banaias.

AN' non audiisti, Bethsaba, Adoniam Hagithæ filium, regem creatum esse, in scio domino nostro Dauide? Age dabo tibi cōsiliū, quo tuæ, tuiq; filij Solomonis uitæ consulas. Conueni regem Dauidem, & ex eo quære qui fiat, ut cum Solomoni filio tuo regnum post se, soliumq; suum sit pollicitus, nunc regnet Adonias. Ego te adhuc cum eo colloquente, ingrediar post te, & tuam orationem complebo. **B.** Bene consulis, adeo eum. Salue rex. **D.** Quid uis? **B.** Domine, tu mihi per Iouam Deum tuum iurasti, Solomonem filium meum post te regem fore, & in solio tuo sessurum. Atqui adonias, te nesciente, regnum inuasit, bouesq; & altitalia, ouesq; & capras magna copia immolauit: ad quas epulas cū regios omnes, Abiatharemq; pontificem, & exercitus ducem Iouabum inuitauerit, Solomonem tuum non inuitauit. In te autem, domine Rex, omnium Israelitarum oculi sunt intenti, ut eis significes, ecquis sit in solio tuo post te sessurus. Te quidem uita defuncto, mecum, & cum meo nato Solomone pessimè agetur. **N.** Salue rex Israelitarum: Inuisti ne Adoniam tibi in regnum succedere? Nam is quidem hodie rus descendit, pecoraq; multa mactauit: & eò regios omnes natos, exercitusq; duces & Abiatharem pontificem uocauit, qui nunc apud

puā cum epulantur, Adoniamq; regem salutant: me uerò, & Sadocum pontificem, & Banaiam Ioiadae filium, & Solomonem tuum, non inuitauit. Velim ex te scire an hæc res te autore fiat, neque tu mihi significaueris ecquis sit in tuo solio post te sessurus. **D.** a. Euocetur huc mihi Bethsaba. Audi Bethsaba. Per Iouam immortalem, qui meā uitam ex tot angustijs eripuit, quem admodum tibi Iouam Deum Israelitarum iurauit, Solomonem filiū tuum post me esse regnaturum, & in solio meo pro me sessurū, sic hodie faciam. **C.** Vitam regi Dauidi precor sempiternam. **D.** Conuocentur huc Sadocus pontifex, & Nathan uates, & Banaias Ioiadae filius. **N.** Adsumus. **D.** Adhibete uestros conseruos: & Solomonem filium meum mula, quā habeo, impositum, deducite Gehonē: cumq; ibi tu Sadoce, & tu Nathan, regem Israelitarum ungitote: tum tuba clangitote, & Solomonem, regem salutatote. Deinde uobis sequentibus, ipse uenito sessum in solio meo, pro me regnaturus. Hunc enim tum Israelitarum, tum Iudeorum imperatorem esse iubeo. **A.** Faxit Ioua Deus tuus, domine rex, ut quem admodum tibi adsuit, sic adsit etiam Solomoni, eiusq; solium etiā supra Dauidicum extollat.

SENTENTIA.

Sapientioris consilium sequi, sapientia est.

SOLOMO. 3. Reg. 3.

ARGV

a Recessere
uidelicet pa
lisper Beths
ba, in aduen
tu Nathani

Duarum meretricum litem, de oppresso
per somnum alterius infante contententiũ,
dirimit Solomo diuina sapientia.

Meretrix, Solomo, Alte-
ra meretrix.

Tvam fidẽ ⁱⁿ ~~in~~ ^{imploro}, ò rex: audi me paulisper.
s. o. ^{Quid noue} ~~Quid noue~~ ^{rei est:} loquere. M. Ego
et hæc mulier in eadẽ domo agimus, & utraq; pepe-
rimus: sed ea ^{tyrã} ~~tyrã~~ ^{post} ~~post me. cumq; domi essemus,
neq; quisquam ^{præterea} ~~præterea adesset, mortuus est eius fi-
lius noctu, ut forte incubuit ei: & itaque media nocte
surrexit, & ^{surreptum} ~~surreptum~~ ^{meum} ~~meum filium, qui meo lateri
accubabat, ^{supposuit} ~~supposuit~~ ^{sibi:} ~~sibi: suum autem mortuũ a mi-
hi me dormiente. Mane ubi me exeret, mammam in-
fanti datura, uideo mortuum. Hic ego, cum iam di-
luxisset, dum eum diligenter contempior, animad-
ueri non esse eum quem pepereram. A. Non ita
est. ^{quoniam} ~~quoniam ^{meus est qui uiuit,} ~~meus est qui uiuit,~~ tuus qui interijt. M.
Imò uerò tuus mortuus est, meus uiuit. A. Men-
tiris. M. Non enim uerò mentior, sed dico quod res
est. s. Vtraq; suum esse affirmat eum qui uiuit, de
mortuumq; repudiat. Cedo huc mihi tu cultrũ, par-
timini aequaliter puerum uiuentem, & date utriq;
dimidium. M. Obsecro te rex, detur ei potius totus,
quam intereat. A. Nec meus esto, nec tuus: placet
diuidi~~~~~~~~~~

ludi medici
mi uetat: n

Ad plen
uina sapie
ut sapient
rem res ip
R O

Roboan
lio, iuuen
opprimen
lo, quã m i

P Eijte à r
quoniat
uilius seruitut
num mihi ob
uelim, quid n
hac re. s.
obtemperans
per obtemp
lisper foras. b
mecumq; edu
in populo re
seruitutis, q

diuidi medium. s. Eum adiudico priori, quæ pe-
rimi uetat: nam ea mater est.

SENTENTIA.

Ad plerasq; lites dijudicandas opus est di-
uina sapientia. Iudici multa simulanda sunt,
ut sapienter iudicet. Et uerum & fictum amo-
rem res ipsa detegit.

ROBOAMVS. 3. Reg. 12.

ARGVMENTVM.

Roboamus repudiato senum sano consi-
lio, iuuenum insanum consilium sequitur, de
opprimendo maiori insuper seruitute popu-
lo, quàm ipsius pater Solomo oppresserat.

Roboamus, Senes,

Iuuenes.

PEtijt à me uniuersum Israhelitarum uulgus, ut
quoniam meus pater iugo eos pressisset, ego
illius seruitutis grauitatem leuarem. se enim ita de-
mum mihi obedituros. Nunc ex uobis, senes, scire
uelim, quid mihi suadeatis ut eis respondeam super
hac re. s. ^a Si hodie populo obsecutus fueris, eiq;
obtemperans humane respoderis, habebis eum sem-
per obtemperantem. R. Audio. Nunc exite pau-
lisper foras. ^b Introducantur iuuenes, æquales mei,
mecumq; educati. Quid mihi autores estis iuuenes,
ut populo respondeam, petenti ut sibi à grauitate
seruitutis, qua sint à patre meo oppressi, relaxem
aliquid?

^a Princ humanit & æquit retinetur pulus: it tate al tur, & a ffectione pellitur
^b Qui i consiliu eius, quærit, quærit.

Inueni l. 4.

LIBER II.

Etum afferto, deinde tibi tuisq; liberis factura. Nam hoc tibi à Ioua Israelitarum Deo confirmo, non p[er]us farinae cadum & olei ampullam exhauriuntur, quam Ioua terram pluuiâ irrigauerit. s. Faciam ut iubes.

SENTENTIA.

Tenues & famelicos respicit Deus. Tenues & famelici multo & facilius credunt Deo, quàm potentes & saturi. Primitiæ debentur Deo & suis. Deus eorum laborem felicitat, qui Deo primas tribuunt. Feliciter habet, qui Deum habet, quantum cunq; habet.

ELIAS. s. Reg. 18.

ARGVMENTVM.

Elias cum latuisset tres annos & sex menses, quo toto spacio nõ pluerat, inuentus ab Abdia, uenit ad regem Achabum : & conuocatis Baalis Lucanisq; uatibus, constituto inter ipsos & Eliam certamine de litatione, cum illi litare Baali non potuissent, ipse Iouæ litat: deinde uates illos necandos curat. Postremò consensu môte Carmelo, pluuiam impetrat à Ioua.

Abdias, Elias, Achabus, Populus, uates Baalis, puer

Eliæ.

Misit me rex ad querendâ totâ regione aquâ si forte gramẽ inuenire possimus, quo tol-

remus

remus equos ^{et} mulos, ne inuentis priuemur. Ipse
 rex alia uia eiusdem rei gratia profectus est. Iam
 enim tres annos ^{et} amplius nulla fuit pluuia; itaque
 omnia peraruerunt, nec usquam uiriditas ulla potest
 inueniri. O Elia, tuæ preces nobis inuenerunt hanc
 siccitatem: que non nisi tuis eiusdem precibus finiri
 potest, sicut ipse mimatus es. Quod nisi pateris in-
 ueniri te, actum est, perimus. Sed uideo uenientem
 huc hominem hirsutum, qui habet latera cincta cin-
 gulo pellico. Fallor ne? an is est ipse Elias? Certè
 uidetur. Heus tu ne es dominus Elias? E. Sum. I
 nunciatū domino tuo, adesse Eliā. AB. Nunciatū
 uerò? quid peccaui, ut tu me Achabo necandum
 obijcias? Iouam ego immortalem iuro. Deum tuum,
 a nullam gentem, nullum regnum esse, b quò domi-
 nus meus non dimiserit qui te conquirerent. Cūq; ne
 garent adesse te, ille regna ^{et} gentes obstabatatur,
 ut dicerent an tu illic esses, quòd te nusquam inue-
 niret. Et tu mihi nūc iubes, ut domino meo nuncia-
 tum eam, adesse Eliam? qui postquam à te diges-
 sus fuero, auferet te Iouæ spiritus nescio quò. Ego
 interea, qui hoc Achabo nunciatum iuero, c cum ille
 te non inuenerit, interficiat ab eo. Et tamen Iouæ re-
 uerens sui a pueritia: nisi forte tibi relatum non est,
 quid ego Iezabele uates occidente fecerim, ut eo-
 rum centum abiderim in duabus cauernis, uideli-
 cet in utraque quinquaginta, ^{et} eos pane ^{et} aqua
 aluerim.

Hyperbole
 q; enim in
 nnia totius
 bis regna,
 d in pluri-
 a dimiserat

Achabus.
 In rebus ad-
 rris que
 nt interdū
 pij pios,
 uos antè in
 festarunt.
 Tyranni ex-
 niecturis,
 imine nō fa-
 cōperito,
 pe inson-
 s damnare
 solent.

aluerim. Et tu mihi nunc iubes, ut eam ad nunciandū domino meo, adesse Eliā, quo me interficiat? E.

Sic uiuat armipotes Ioua, cui ego apparere ac ministrare soleo, ut ego me Achabo ostendam hodie.

AB. Postquam istud mihi ita confirmas, ibo Salu-
rex: incidi in Eliā. A. In Eliā autem? AB. Ita. A.

Eliam tu inuenisti? AB. Eum ipsum. A. Quo-
te, adest Elias uates? AB. Adest, Elias uates. A. Duc
me ad eū continuō. AB. Eamus hac, inueniemus.

Atq; eccū tibi obuiam. A. Tu ne is es, qui pertur-
bas Israelitas? E.

Nō ego Israelitas perturbo, sed
tu, tuaq; paterina familia: qui omnis Ioua præce-
ptis, Baales sequimini: quæ causa fuit, ut Ioua uobis
istos ardores immiserit. Verum cur a mihi conuocan-

dos omnes Israelitas in montem Carmelū, Baalisq;
uates quadringētos quinquaginta: et lucanos ua-
tes quadringētos, lex abelis conuictores. A. Fiet ita.

Adiungunt quos iussisti, Eliā. E. Audite uerō Israelite.

Quousq; in utruq; crux claudicatis? Si Ioua Deus
est, hunc sequimini: si Baal deus est, Baalem sequi-
mini. Nihil ne respondetis? Ego unus Ioua uates su-

persum, cū Baalenses uates sint quadringenti quin-
quaginta, lucorumq; uates quadringenti. Dentur
nobis duo tauri, quarū unum illi sibi deligant, disse-

centq;, lignis imponant, neq; ignem subijciant:
alterum ego immolabo, superq; lignis collocabo,
nec ignem supponam. Tum uos dei uestri nomen

appellate:

In re-
gnis, si re-
stulat, iu-
fas est.

Non qu-
ra docēt,
qui ueris
obediūt,
tores fun-
lamitatu

Lucor

Duob.
minis ser-
non pote

uis fit ut
Deus, pa-
ex ueris
operib.

appellate: ego Iouæ nomē appellabo. Ac ^b qui Deus
igne de cœlo demisso annuēcit, seq; exoratum osten-
derit, is Deus habeatur. ^{P.} Placet uerò, atq; ita
fiat. ^{Vos} igitur Baalis uates, deligite uo-
bis taurum alterum, & priores facite, quoniam plu-
res estis, deiq; uestri nomen inuocate, nullo igne sub-
iecto lignis sacrificabitis. ^{Vt} Accipimus conditio-
nem. Mactemus taurum, imponamus frustra lignis.
O Baal, exaudi nos, o Baal demitte ignem de cœ-
lo, quo te Deum esse ostendas. Baal Baal. o Baal,
o Baal, prepotens deus. Baal o Baal deus noster:
noli committere ut unus Iouæ uates plus possit a-
pud Deum suum, quam nos octingenti quinquagin-
ta apud te. Effite Baal, ut quoniam te plures colunt
quam Iouam, maiores etiam uires habere uidearis.
O Baal Baal, Baal, o Baal: non audis nos? Non
te rite colimus hæcenus? quid in te commisimus?
non uis tuas uires ostendere? Quo plures habes
cultores, non ne æquum est eo te magis exorari?
Baal, o Baal, nisi nos exaudis, actum est de te, deq;
tuo populo. Unus hic Iouæ uates tuum cultum
abolebit. Quis te colet, o Baal? quis te demitps ado-
rare uolet, o Baal? Baal, o Baal, quis te non contem-
net, & pro nihilo ducet, si nos in tanto discrimine
non exaudiueris? in quem uerò magis necessarium
usum reseruabis tuam potentiã? Nos te inuocamus,
nos aram tuã prætergredimur: & iam meridies est,
neq;

neq; tu respondes, aut exoraris. O Baal Baal, Baal,
 o Baal: noli perdere nos. **E.** Clamate maiore uoce.
 Certe enim deus est: sed forsitan aliquid aliud con-
 teplatur, & animo agitat, quam ut possit istas tam
 exiles uoces audire: aut occupatus est; aut iter ha-
 bet: nisi forte dormit, ut sit experge faciendus.

Heu Baal deus noster, quid amplius tibi faciemus?
 o Baal, o Baal, o Baal. **E.** Euge, recte, secate uos
 isto modo gladijs & cultellis, ut a uobis ipsis cruenta
 ti misericordia Baalis excitetis. Sed nihil respodet,
 nec attendit uestros clamores. Surdo cantis. Agite
 iam omnis populus, accedite ad me. Instauremus
 aram Ioua, qua diruta est. Saxa duodecim capia-
 mus, pro numero tribuum filiorum Iacobi. Ex his
 saxis aram Ioua nomine construamus, & circum eam
 ducamus profundam scrobem. Agite componatur
 strues lignorum, mactetur taurus, & superimpona-
 tur. Recte est. Replete quatuor amphoras aqua &
 eam in hostiam, inq; struem effundite. Iterate idem,
 tertiante. Bene est. Redundat aqua circum aram,
 ipsamq; scrobem repleuit: ne quid fraudis subesse pu-
 teris. Nunc, o Ioua, Deus Abrahami, Isaaci, & Israel-
 lis, effice ut hodie intelligatur apud Israelitas, & te
 Deum, & me seruum tuum esse, tuoq; iussu haec om-
 nia fecisse. Exaudi me Ioua, exaudi me, ut sciat hic
 populus te Ioua esse Deum, qui eorum animos retro fle-
 xeris. **P.** O rem miram. Ignis delapsus a Ioua, &
 hostiam,

09 frou
 tiam im-
 louæ ope
 magnitu-
 uicti, eū
 tentur ef-
 e Deum.
 cepto
 upplicio
 gu sunt.

hostiam, & ligna, & saxa, & humum absumpsit, et
 scrobis aquam lambit. Ioua Deus est, Ioua Deus
 est. E. Si igitur Iouam esse Deum agnoscitis, & ad
 terram prohi adoratis, comprehendite Baalenses
 uates omnes, qui uos à Iouæ cultu magno uestro ma-
 lo auocarunt. Cauete ne quis omnino euadat. Agite
 ducamus eos ad Cisonem fluuium, iugulentur hic ua-
 ses omnes Baalis, ne quem deinceps à ueri Dei cul-
 tu possint auertere. Perite populi deceptores, corru-
 ptores atq; pestes, & dignas præstigijs uestris pœ-
 nas date: ut deinceps adoretur & in honore habeat-
 ur is unus, cui debentur omnia. Nunc Achabe, ascen-
 de: & i ad capiendum cibum. sentio enim iam adesse
 murmur pluuie. Ego ascendam in uerticem Carme-
 li. Sequere me puer. P. V. Faciam here. E. At
 ge iam puer, dum ego hic in summo Carmeli iugo
 maneo, i spectatum mare uersus: & mihi quod uide-
 ris, renunciatum uenito. P. V. Libenter here. Feci
 here: neq; quicquam uidi. E. Reuertere eodem
 septid. P. V. Parebitur. Iam iterum uenio. Iam
 tertid. Iam quartid. Iam quintid. Iam sextid. Super-
 est ut septimo speculatum eam. Here, uidi nubecu-
 lam instar palmæ hominis ex mari efferi. E. In-
 stat pluuia. I nunciatum Achabo, ut iunctis iugali-
 bus, in urbem descendat, ne à pluuia opprimatur.
 P. V. Eo. E. Ego succinctus lateribus ei lezrael
 præcurram. P. V. Salue rex. Iubet Elias, ut prope-
 re

uingas equos, &
 opprimat. A. A
 regre. cæc
 uat. euadimus.

Iustorum pro-
 tum polleant a-
 culat eorum m-
 uores. Præsen-
 tes. Præsentē lo-
 sic ueritati cadi-
 ut sunt omnia, p-
 sse magis uni-
 puorum est la-
 minum, quoad
 que tandem l-
 Nunquam ne n-
 adgnis, igneo s-
 qui charitatis ig-
 uoltrarum preci-
 deinceps solue-

Achabo Itrae
 uores, ut Ramo-
 adoratur. fore e-
 as uates contrai-
 conuictur in uin-

re iungas equos, & te in urbem recipias, ne te pluvia opprimat. A. Agite mei, festinemus, ingruit pluvia: nigrescit cælum nubibus, atq; uento. prope-
mus: uix euademus, quin made fiamus.

SENTENTIA.

Iustorum preces incredibile dictu quantum polleant apud Deum. Iniusti iustos accusant eorum malorum, quorum sunt ipsimet autores. Præsente Elia, nihil possunt Baalenses. Præsente Ioua, torpet Baal. Ut nox diei, sic ueritati cedit mendacium. Impiorum plena sunt omnia, piorum exiguus est numerus. Sæpe magis uni credendum, quam mille: nam paucorum est sapientia. O cæcum genus hominum, quando tandem hæc uidebitis? aut quæ tandem lux penetrabit istos oculos? Nunquam ne nisi serò sapietis? Vtinam adsit aliquis, igneo spiritu igneaq; oratione Elias, qui charitatis ignem de cælo deuocet, quo nostrarum precum sacrificia exardescant, ut deinceps solus Ioua extollatur.

MICHAËAS. 3. Reg. 22.

ARGUMENTVM.

Achabo Israelitarum regi consulunt falsi uates, ut Ramotha Galaditicam urbem bello adoriatur fore enim, ut ea potiatur. At Michæas uates contrariū prædicit, eamq; ob causam coarctatur in uincula.

i 3

Achabus

Achabus Israelitarum, Iosaphatus Iu-
dæorum rex, Vates, Nuncius,

Sedecias, Michæas

ADsunt hic Vates, Iosaphatus, plus minus quæ
argenti, quos ad explorandam Dei uolun-
tatem censuisti, accerendos. 10. Video superest ut
eos interrogas. A. Quid mihi autores estis, vates? ce-
teris ne ut bello Ramotha adiar, an in incepio de-
sistam? V. Nos uero censuimus ut adortaris nam
uictoriam tibi annuit Dominus. I. Nunquid præ-
terea hic est Iouæ vates, ex quo sciscitemur? A. C.
Est item unus, sed quem malè odi: quoniam nihil
unquam mihi, nisi sinistrum, uaticinatur. Is est Mi-
chæas, filius Imse. I. Non decet regem ita lo-
qui: sed iube eum acciri. A. Tu siste huc no-
bis properè Michæam. N. V. Ita faciam. S. Vides
ue hæc Achabè cornua ferrea, quæ ego sero? Hæc
tu modo quasi corru petes, et fuides Syros, ad im-
ternecionem: ita tibi per me futurum pollicetur
Deus. V. Ita prorsus fiet. Aggredere sane Ramo-
tha, feliciter pugnabis, eamq; Dei beneficio capies.

N. Ceteri quidem vates omnes, Michæa, regi uno
ore felicem successum promittunt. Itaq; censeo, ut
tu quoque ei bene omneris, quemadmodum ipsi.
M. At ego Deum immortalem iuro, me ea solum
dicturum, quæ mihi diuinitus inspirata fuerint.
A. Michæa, quæ est tua sententia? arma ne in
Ramotha

Ramotha inferimus, an non? M. ^f Quid ni infer- f Ironia
 ras? iam tibi uigilantiam annuit Ioua. A. Quousq;
 tandem mihi illudes? Te etiam atque etiam obtestor
 per nomen Iouæ, ne mihi quicquam nisi uerum di-
 cas. M. ⁸ Nunc uerum audies. Vidi omnes Israelitas
 palantes in montibus, sicut oves sine pastore salent.
 Atq; Ioua: Non habent isti dominos, inquit: redeant
 suam quisq; domum, cum bona pace. A. ^b Dixi ne
 ego tibi, eum nihil mihi nisi infaustum prædica-
 rum? M. Igitur audi tertissimum oraculum. Vi-
 di Iouam in solio suo sedentem, omni caelesti exer-
 citu dextra laeuag. ^{sup}atatum, atq; ita dicentem: Es-
 quis mihi in errorem inducet Achabum, quo Ra-
 motha, ibi castris, inuadit: Cumq; alius aliud dice-
 ret, processit quidam spiritus, qui stans ante eum:
 Ego, inquit, facturum me reprobio. Cui Ioua: Quo-
 nam modo? Tum ille: Aspirabo fassa omnibus eius
 uatibus, quæ dicant, Probe, inquit Ioua, succedet: ag-
 gredere negocium. Nimirum ex his liquet, omnes
 istos tuos uates esse falso spiritu afflatos, & Deum
 tibi male cogitare. SE. ^k Accipe colaphum pro
 isto tuo mendacio. Nam qua ratione diuinum ni-
 men, cuius tu in dinctu te loqui simulas, à me emi-
 grauit, ut te docuerit? M. ^l Tum scies, cum tre-
 pidus te in intima penetralia penitus abdes. A.
 Corripe Michæam, & eum deduc ad Amonem præ-
 torem urbanum, & Iouam regium filium: & iube

Hec dari
nt à prin
bus præ
ueritati.
bi polli
tur mali
penes
m Deum
sunt.
Veritatis
scussa cõ
stantia.

meo iussu^m in carcere^m concludi, atq; ibi pane atro
et aqua parce ac duriter pasci, donec saluus rede
am. M. ° Si quidem saluus redibis, nihil cause est
quo minus dicar mentitus oraculum: atq; equidem
hoc clarissima uoce omnibus inculcatum uolo.

SENTENTIA.

Falsi uates (quorum ingens est numerus) di
cere solent quæ placeant hominibus, & in pri
mis assentari principibus. Veri uates (qui pau
ci esse solent) assentari nesciunt, & improbis
semper dura dicunt. Et quoniam improbi in
hac uita dominari solent, fit plerunq; ut ueri
tatis præmium uincula sint & neces. Nam ob
sequium amicos, ueritas odium parit. O mû
di potentes, utinam hæc in animos uestros de
mittatis.

SVNAMITIS.

4. Reg. 4.

ARGUMENTVM.

Elisæus ab hospita sua Sunamitide oratus,
eius filium reuocat in uitam.

Elisæus, Gibezi, Suna
mitis.

Ecce Sunamitidem illam, ^{uocatum} hospitam nostram,
Gibezi: curre ei obuiam, ^{rogaturus} utrum
ualeat ipsa, ^{et uir, et puer eius.} ^{G. Faciam. Sal-}
ue mulier: satis ne salua es, ^{et tuus maritus, et}
puer? ^{uolenti ne?} ^{a. Valenti: sed sine me peruenire}
^{quò}

quò uolo. g. Quònam propheras? s. Ad tuum
 herù. g. Nescio quid noui uidetur accidisse huic
 mulieri. Sed quid istud rei est? Heus mulier, tu ne
 audes pedes uatis complecti? Apage. b. Sine eam:
 animo eius male est, quod me Ioua celauit. s. b. Pe- a Deus n
 tigram ne à te filium: quoniam non admonueram, ne mihi omnia u
 imponeres? b. Accingere Gibezi, et cape meum tefacit.
 baculum, atq; abi: si quem offenderis, ne salutato: sa b Aut e
 lutatus, ne resalutato. Vbi eo perueneris, bacillum non opor
 faciei pueri imposito. g. Eo. s. c. At ego it mihi si
 profecto nunquam te omittam, quin unà mecum ue aut datu
 nias. e. Age sanè, tuæ uoluntati obsequar, prei, c Fidei p
 iam te sequor. g. Here, feci ut iusseras: sed puer ne- ueraatia.
 que uocem edit, neque audit, neque potuit omni- d. g. m. b
 no expergefieri. e. Ne trepida mulier introea- e. g. m. b
 mus cubiculum. Hic quidem plane mortuus iacet
 in meo lectulo. Exite foras, et me hic relinquitte so-
 lum cum solo, clausa ianua. c. Nescio quid ma-
 gnium expecto: nò abs re sese conclusit intus. s. Fa-
 xit Deus ut natum recipia. g. Hospita. s. Quid
 noue rei est? g. Salua es, uisus sum audire ster-
 nutantem puerum. s. Reuixi, si uerum prædicas.
 s. Heus Gibezi. g. Me uocat: quid est, here?
 e. Accerse huc mihi istam foeminam. g. Te uo-
 cat. s. Adeo. b. Recipe iam tuum filium incolumem. s. O diuine uir, quas tibi gratias agam pro
 tanto munere? b. Deo hoc totum acceptum seren-
 dum

178 DIALOG. SACRORVM
dum est, mulier: nō mihi, qui per me possum nihil.

SENTENTIA.

Fides est omnipotens. Suorū preces, quam
uis maxima petentium, exaudit Deus.

NAAMAN. 4. Reg. 5.

ARGUMENTVM.

Naaman Syrus ab Elisæo à lepra sanatus, ei
gratias agit, & dona offert: sed quæ Elisæus
non accipit. Deinde digressum Naamanē con-
sequutus Gihezius, Elisæi famulus, ab eo pec-
uniam & uestes aufert per mendaciū: eamq;
ob causam ab Elisæo reprehēsus, fit leprosus.

Naaman, Elisæus, Gihezis, mi-
nistri Naamanis.

h **R**euertor ad te Elisæe: & mecum tum in Deum
tam in te peccatum confitens, ueniam peto.
B. Quid nam peccasti? *N.* Cum tu me per mini-
strum tuum iussisses corpus in Iordane septies im-
mergere, si à lepra (cuius depellendæ causa uene-
ram sanus esse uellem: primū indignatus sanus sum,
& me tibi despicitur esse ratus, quod tantum admi-
nistrum ad me misisses. Nam speraueram te ipsum ex-
xiturum, & inuocato Dei nomine manum loco ad-
moturum, & ita morbum sanaturum. Deinde indi-
gnum mihi uidebatur, tantum tribui uestris a quis, ut
cū Abana, aut Pharphar, fluij Damasci, uestris ni-
hilo deteriores, essent ad me sanandum inuites, Ior-
danis

danis tantam habere vim putaretur. Itaque abibam
 ira plenus. Quod nisi mei famuli fuissent me sapien-
 tiores, equidem medicinam repudiassem. Sed cum il-
 li dicerent, absurdum esse, me, qui rem quamlibet ma-
 gnam salutis causa facturus essem, à tam parua resu-
 gere: tentavi quid possent aque Israelitarum, & me
 septies in Iordanem immerfi: quo facto, ita sum (ut
 uides) sanatus, ut non sit pueri corpus tuidilis, aut
 integrus. ^a Quapropter intelligo iam, & con-
 fiteor, nullum in toto mundo esse Deum, nisi eum
 quem uos Israelitæ colitis. Itaque pro tam singu-
 lari beneficio, quaeso te, ut à me munusculum hoc
 accipias. ^b **E.** Appassis: ego ut munus acci-
 piam? **N.** At ne me repudia. Non equidem id
 facio, quo tibi tantum meritum remetiar,
 quod neque fieri potest. ^c Sed ut hoc mei in De-
 um, & in te grati animi pignus, apud te relin-
 quam. ^d **E.** Istum gratum animum apud te habeto:
 dona ne addito. **N.** Atqui. **E.** Ne urge tantope-
 re. Nam (ut tu semel scias) Deum immortalem iu-
 ro, cui ego appareo, atque administro, me nihil à te
 accepturum. ^e **N.** Si ita decreuisti, nolo improbi-
 us instare. Ceterum oro te, ut hinc mihi terræ du-
 orum mulorum onus asportare liceat. nam statui
 deinceps nullis dijs, præterquam uni Iouæ, adole-
 re, aut sacrificare. ^f **E.** Laudo, asportato sane.
N. A. Præterea est aliud, super quo te uelim con-
 sulere.

a Ex operi-
 suis cognos-
 tur Deus.

b Veri uat
 quæ gratis
 acceperun
 eadem gra-
 dant.

c ^g ^h ⁱ ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

d ^g ^h ⁱ ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

e ^g ^h ⁱ ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

f ^g ^h ⁱ ^k ^l ^m ⁿ ^o ^p ^q ^r ^s ^t ^u ^v ^w ^x ^y ^z

sulere. Solet meus dominus, quandocumq; in e-
 dem Remonis, adorationis gratia, commeat, meis
 humeris inniti. ubi, eo inclinante se, non possum
 cum me quoq; inclinem. Eam mihi rem Ioua igno-
 scet, opinor. E. Ita. Abi cum bona pace. G.
 Hem parsi dominus meus accipere oblata sibi ab
 isto Syro munera? At mihi ita sit Ioua propiti-
 us, nisi eum cursu consequor, aliquid accepturus. Im-
 munis ut abeat tam diues homo, tanto affectus be-
 neficio. Non conuenit. N. Religionis habeo,
 nihil ei dedisse. Sed uideone eius famulum huc
 cursu contendentem? ipse est, quantum ex incessu
 coniecto. G. E. curru desiliit & mihi procedit ob-
 uiam. N. Saluane omnia, puer? G. Pax. te tri-
 bus uerbis uolo. Modo ad herum meum uenerunt
 duo de uatum genere iuuenes, e monte Ephrai-
 mitarum. Es de causa rogabat herus, ut mihi ad
 eos argenti talentum des, & duas uestes de splen-
 didioribus. N. Imo uero duo talenta auferas: atq;
 utinam plura uoluisses, libenter dedissem. G. Non
 est opus. N. Ne dubita accipere, erit aliquis co-
 rum usus. Vos colligate hoc argenti in duobus fi-
 scis: addite has duas uestes. Vos duo praeferte ei has
 sarcinas. Iubeto tuum herum meo nomine saluere phi-
 rimum. G. Faciam. Vale. N. Et tu. G. O me fel-
 licem, cui res tam bene succedunt. Itē hac iuuenes,
 sequimini me per hoc obscurum ostium: deponite

hic

L
 sarcinas iam
 reliquum
 Val
 res mihi be
 cum r
 herus aliqu
 me et
 equident
 dare?
 homo de
 est ac
 factu
 liberatus
 postum h
 Bona spirit
 splen
 Ne famu
 emendum el
 oportuna loq
 muntur precio
 & homines
 latere fr
 H A Z
 Hazaeli per
 Benadadi re
 baelis regnum,

hic sarcinas. iam mihi nihil opus est uestra opera.
 Quod reliquum est, ipse facile per me perficiam.
 Abite. MI. Vale ergo. G. Valetе uos quoque.
 Nunc res mihi bene gesta est, abscondā hic hūc the-
 saurum, ubi cum nemo præter me sciat. Sed iam, ne
 meus herus aliquid suspicetur, si nimis diu absim,
 offeram me ei. Et Vnde noster Gihexis? GI.
 Nāsq̄am equidem iui. EL. At etiam audes uelle
 mihi uerba dare? quasi ego non unā animo adfue-
 rim, cum homo de curru reuertit tibi obuiā. Hoc
 cime tempus est accipiendorum ullorum nūmerum?
 improbē dē te factum. Itaq; pro isto tuo peccato, le-
 pra, qua liberatus est Naamā, in te, & in tua proge-
 nie in posterum hærebit.

SENTENTIA.

Bona spiritualia plerunq; aspernatur mun-
 dus, quia splendore carent, & apparatu mun-
 dano. Ne famulorum quidem consilium con-
 temnendum est. Sæpe etiam est olitor ualde
 opportuna loquutus. Dona spiritualia non e-
 muntur precio carnali. Auaricia mendaces fa-
 cit, & homines in miseriam præcipitat. Dei spi-
 ritum latere frustra coneris.

HAZAEI. 4. Reg. 8.

ARGUMENTVM.

Hazaeli percontanti prædicit Elifæus mor-
 tē Benadadi regis Syria, & insuper ipsius Ha-
 zaelis regnum, & scuitiam in Israelitis.

Hazael,

Hazael, Elifæus.

BEnadadus Syria rex, qui nunc eger est, mi-
sit me ad te, Elifæe, ad percontandum de salu-
te sua. **E.** Renunciato ei, eo morbo leuatum iri:
& tamen loua mihi interiturum significauit. **Heu.**
H. Quid tibi uolunt ista suspiria, quæ fixo uultu,
ita alie trahis? **E.** A Hazael Hazael, uideo quan-
tam tu uastitatem sis Israelitiis illaturus. Tu eorum
edificia incendes, tu iuuenes ferro cruciabis, tu pue-
ros cædes, tu grauidas mulieres auferpes. **H.** Ego
ne uilissimus homuncio, tanta factura potero? **E.**
Ostendit mihi loua, te fore regem Syrorum.

SENTENTIA.

Pijs dolet populi Dei calamitas : quamuis
merito & diuinitus illata.

I E H V S. 4. Reg. 9.

ARCVMENTVM.

Iehus ab Elifæi puero unctus rex Israelita-
rum, Ioramum Israelitarum, & Ochoziam Iu-
daeorum regem, & Iezabelem Iorami matrem
occidit.

Puer Elifæi, Iehus, Duces, Specula-
tor, Ioramus Israelitarum rex,

Nuncius, Alter nuncius.

Iezabella.

Habeo quoddam ad te mandatum, dux. **IE**
Quæ nostrum appellas? **P.** Te ipsum, dux:
secedamus

1. ut tunc...

LIBER II.

Secedamus intro. Iova te, Iehu, Deus Israelitarum,
 hoc oleo per me ungit regem suorum Israelita-
 rum iubetque ut Achabi domini tui stirpem truci-
 des. a Statu enim suorum omnium tum patum, tum
 reliquorum sanguinem a Iezabele expetere, uniuersamque
 Achabi domum perdere: et eius memoriam, genusque
 stirpitis ex Israelitis tollere: eamque condigere,
 quo sedacta domus est Ieroboami Nabati filij, et
 Base Abia filij. Iezabelem autem comedent canes
 in agro Iezraelano insepultam. Sed ego hinc fugam
 propripio. DV. Quomodo se res habet, Iehu? quor-
 sum venit ad te lymphatus iste? IE. b. Hominem
 nostis, eiusque orationem. DV. Mirum uero. Doce
 nos quid nam dixerit. IE. Vixit me regem Isra-
 chitarum de Ioua mandato, cui certum est Achabum,
 achabique domum per me ulcisci. DV. c. Supponamus
 prohere regi uestes nostras, socij, eumque collotemus
 in editissimo gradu. Tu prece proclama tuba,
 regem esse Iehum. IE. Nunc duces si uobis ita uidetur,
 caute ne quis ex oppido euadat, qui huius
 rednuncium Iezrael perferat. Nos conscedamus
 equos, et eo festinemus ire. Nam illic decumbit
 Ioramus, sanandorum uulnerum gratia, que in
 prelio contra regem Hazaclem a Syris accepit:
 eodemque uenit Ochozias Iudae rex, ad eum
 usendum. s p. Video quendam hominum globum.
 IO. Tu conscende equum, et ei cursu profectus ob-
 uiam

Deus sta-
 tia impior-
 ulciscitur.

si plod-
 uis sum

b Dum Iy-
 phatum, l-
 est baecha-
 tem appel-
 tis, facile
 telligere p-
 tris, eius
 quoque ora-
 nem esse I-
 phatam.
 c Animo d-
 reatum
 quum faci-
 illi sine u-
 suspicione
 fraudis er-
 derint.

pa dal
 ad non
 gulf

ORVM

me eger est, me
 itatum de Iud
 rbo cauatam
 gificauit, Ite
 que pcedat
 cel, uigra que
 uis. Tu coru
 uccuam, tu pa
 xhes. I. n. Ego
 dra poterit: a
 rorum.

s: quamuis

rex Israclita-
 Ochoziam Iud-
 rami matrem

s, Specula
 um rex,
 cius:

secundum
 Telpam, etc

uiam, ^{quere} quere ut ualeat. N. Fiet. IE. Accurrit huc
 eques quidam. N. Rogat rex, ut ualeas, Iehu.
 IE. Quid ut ualeam? recede pone me. SP. Per-
 uenit nuncijs ad eos, neq; reuertitur. IO. Heus
 tu, conscende equum, & eodem curre. N. Fiet.
 IE. Accurrit huc alter. N. Rogabat rex, Ie-
 hu, an ualeas. IE. Quid, an ualeam? recede po-
 ne me. SP. Peruenit ad eos nuncijs, sed non re-
 uertitur. Incessus autem ferocitas, declarat esse Ie-
 hum Namsis filium. IO. Iunge currum equis, au-
 riga: exeamus homini obuia Ochozia. IE. Tan-
 dem ueniunt ipsi reges, opportunè. IO. Vales' ne
 Iehu? IE. Quid, uales' ne? durantibus tot matris
 tue Iezabelis stupris, & maleficijs? IO. Fugia-
 mus Ochozia: circumuenimur. IE. Si quidem
 poteris effugere: experia tamen, an meus arcus
 possit de regis corpore sanguinem elicere: hem ti-
 bi, hic moriturus eras. Tu Badaccar trimumir, abij-
 ce eum in fundum Nabothi Iezraelensis. ^{nam me-} nam me-
 mini, cum aliquando ego ex tu Achabum huius pa-
 trem in eodem curru sequeremur, ei oraculo dictum
 esse, Ioue sanguinem Nabothi, eiusq; natoru pri-
 die eius dei rehexisse: eumq; in agro eiusdem Na-
 bothi, quem ille iudicio per calumniam oppres-
 sisset, in illum uindicaturum esse. Quare sume
 hoc cadauer, idq; in fundum abijce, sicuti ferunt Io-
 ue dicta. Sed fugit Ochozias: persequimini eum,
 occidite,

Locus &
 admonet
 aculorum
 Dei.

LL
 Pererat
 Pergamus
 totius
 de fen
 mira
 accidit
 Eccl
 cap
 equis
 S B
 Etia subditos
 ptes impios. Ac
 Deum, domi
 solunt omnes
 pati ipius seru
 IO
 A R
 Ios Israelitar
 deis Elifus uic
 turus.
 Ios rex H
 Est pater pa
 in quidem n
 quibus
 quibus. z. i. I
 Aperi
 tacillare. Ham

LIBER II.

occidite, pereat hoc ad flagitia concursus hominum genus. Pergamus in oppidam: nondum peracta ultio est. Superest totius mali fons Iezabel, quam iam uideri uideo, de fenestra precipientem. Et etiam succata est: mirum ni ut morti placeat. IEZ. Nutius quid bene accidit Zambri, qui dominum suum interfecit? is. Ecquis iste a me est? Recte: uos eius eum chi precipitate eam. Peri sceminarum impurissima, et a meis equis conculare.

SENTENTIA.

Etiā subditos armat & excitat Deus in principes impies. Aequum est enim, ut qui aduersus Deum, dominū suum, confurgit, (id quod faciunt omnes impij) aduersus eum confurgant ipsius ferui.

IOAS. 4. Reg. 13.

ARGVMENTVM.

Ioas Israelitarum regi se aegrotū uisenti praedicat Elisæus uictorias, quas sit de Syris reportaturus.

Ioas rex Israelitarum, Elisæus,

Heu pater patrie, heu columen Israelitarum, tu quidem nunc exeres. Non est citianat tempus cape arcum & sagittas. En cepti, quorūm? Impone manū arcu. I. Feci. Aperi fenestram obuersam orienti. I. Aperit. s. Iachlare. Hem sic uolo, collimasti. Ista est salutaris

A. Gaudium
Deo
 tatis nobis, mortifera Syris sagitta, quos tu in Aphe
 co, Dei praesidio, occasione occides. Sed perge por
 to, cape sagittas. *E. Capi: quid tunc?* *E. Peri*
 terram. O factum male, si quinquies percussisses,
 aut sexies, tum poteras Syros delere funditus. Nunc
 eos ter tantum superabis, quoties uidelicet terram
 pulsauisti. *Jo. o. p. de. p. l. e. g. p. l.*

SENTENTIA.

at. g. l. u. n. d. u. m.
p. u. l. e. g.
 In uate plus est praesidii quam in exercitu.
 Vatis mors est & regi deploranda. Fata abstru
 sa sunt. *Di. i. n. i. u. n. g. e. n. g. e. n. d. e. p. l.*

IONAS. Ions r.

ARGUMENTVM.

Vexati tempestate naua, inuocatis frustra
 dijs, factaque iactura, Ionam uatem excitant,
 qui in naui dormiebat. Deinde forte iacta, ut
 eum fontem & tempestatis causam esse depre
 henderunt, iaciunt in mare, ipsiusmet admoni
 tu. Ita pacatur tempestas.

Nauclerus. Naua, Ionas.

PRO Iupiter, quanta seuit tempestas? quanti
 undarum fluctus nostram nauem undiq; uer
 berant? Dicas Neptunum & Aeolum, omnesq; a
 deo deos in nostram coniurauisse perniciem. Ne se
 ui tanto pere aquarum praepotens Neptune: ne eos
 perde, qui se tuae fidei mandauerunt. Tuq; o Aeo
 le, cui potestatem in uentos dedit Iupiter, cohibe
 t. 178

LII
 affertur coru
 mentales, quid
 ut tam misere p
 metenos nobis sa
 nobis agnam T
 becat hinc salu
 chor ex Pollux, at
 fidem, reditu
 caucam coeli p
 iudeo tam su
 HAVT. Qui
 faciamus.
 ueffartum. e
 bendum est rem
 uocat. Festina
 m Berare, sp
 certum exitu
 patem dii,
 quia aucta morie
 quia magisq; fur
 irritantur sibe
 precibus. Quo
 quis peregrin
 et inuim
 secum
 dormiendi
 periculo indulge

tam effrenatum eorum impetum. NAVT. *Di*
 immortales, quid habetis in animo? hucine uenisse
 nos, ut tam misere periremus: Parcite, quasumus
 parcite: nos uobis sacra faciemus, tibi Neptune tau-
 rum, uobis agnam Tempestates mactabimus: tan-
 tum liceat hinc saluis euadere. AL. *Lede proles*
 Castor & Pollux, amica nauitis fidera, obsecro ue-
 stram fidem, redidite nobis mare tranquillum, red-
 dite amicam coeli serenitatem. NAVC. *Nihil a-*
 gimus, uideo tam surdi sunt di, quam est ipsum ma-
 re. NAVT. *Quid superest?* NAVC. *Vt ia-*
 cturam faciamus. NAVT. *Durum.* NAVC.
 Sed necessarium. extremo autem malo extremum
 adhibendum est remedium. atque utinam uel sic eua-
 dere liceat. Festinate, deijciamus has merces. Prae-
 stat rem perdere, spem aliquam retinentes, quam
 eum re certum exitium expectare. Vos o coeli ma-
 risq; patentes dii, este saltem contenti hac nostra
 miseria: quid mortem in super minamini? Hei mihi,
 magis magisq; furit uenti, ingrauescit tempe-
 stas: irritantur superi, non placantur, nostris uo-
 tis & precibus. Quo tam, quo me uertam? Erat hic
 nescio quis peregrinus, ubi nunc est? NAVT.
 Dormit ad infimum nauis latus. NAVC. *O su-*
 pinam securitatem. Heus, heus peregrine, quem
 tandem dormiendi modum facies? potes in tan-
 to periculo indulgere somno? quin tu surgis, &
 k z tuum

148 DIALOG. SACRORVM

Intellige-
ant nimirū,
ēpestates in
ordū ob ho-
minum pec-
cata excitari

tuum in hoc temporis articulo Deū inuocas: si quis
forte superum existat, qui hoc à nobis malum auer-
tat, et presens auxilium ferat? NAVT. Frustra
laboramus: causa tanti mali perscrutanda est. Opor-
tet aliquem hic adesse, qui se nefario aliquo scelere
obstrinxerit, propter quem tantopere irascantur
dij. Sortiendum est quis sit in causa. NAVC. Plac-
cet: ducantur sortes. Euge, sors hunc peregrinum
designat. Vides te peregrine accusari. Dic quaeso, un-
de tantum in nos malum ortum sit, quod vitæ ge-
nus sequaris, unde et quò eas, cuias sis, et qua gen-
te natus. I. Iamiam nullum superest effugium: te-
neor manifesto. ò inuitabilem Dei potentiam. Ego
sum Hebreus, Iouæ cœlestis Dei cultor, qui et mare
et terrâ fabricatus est. Is me Nimiuen ire iusserat, ut
eum populum, ocio et luxu diffluentem, et perdi-
tum, mea admonitione ad meliorē frugem, et sanio-
re in vitæ rationem deducerem. Cuius ego muneris
tristitiam defugiens, statueram Tarsum in Cilici-
am me conferre, et eius conspectum euitare, cuius
oculis omnia sunt subiecta. D. Perijimus fun-
ditus. Inscite prorsum, homo, et malè abste-
tum. Sed postquam factum quod est, insectum fieri
Placatus non potest, quid tibi nunc censēs faciamus, ut^b pla-
catoriē mari utamur, quod uehementius semper a-
re. ^cgitari uides? I. Vos uerò me in mare detur be-
Sedari. tis, si id sedatum uultis. Nam certò scio ego, mea
unius

unius causa uos hac tam uehementi tempestate affli-
 cti. n. d. Auertant superi, ut tua morte saluti no-
 stre consulamus. Non faciemus. Agite uiri fortes, in-
 cumbasius remis, concenur ad terram appellere. E-
 ia. adhibete summās uires: eia rumpamus hos flu-
 ctus. O' rem miseram: creseit assidue malum, nulla
 ratione terram possumus attingere. I. Frustrasi-
 datis, munito Deg. Quid ergo est, te' ne nos in-
 mare? Nili mauiulis mecum una perire. N.
 O' desperatissimum perfugium: sed tamen satius est,
 te solum, quam nobiscum interire. Faciendum est, so-
 cij: nulla alia ad euadendum uia est, uideo. Effera-
 tur mare, rumpatur nauis, mors nobis uersatur ob-
 oculos. Demergamus eum. Obsecramus te Ioua, ne
 pereamus ob huius uiri mortem: ne ue à nobis pœ-
 nas sanguinis eius expetas. Vides nos necessitate im-
 pulsos facere, et tu omnia tuo arbitratu moderaris:
 iaciatur. O' rem admirabilem? uidetis ut subito se-
 data sit tempestas, eo deiecto? Videtis mare sic tran-
 quillum, ut nunquam tranquillius? Agnosco, agno-
 sco ego Ioua potestatem uiam eam. is nimirum De-
 us est, ceteri nequicquam precibus interpellantur.
 Vni uni debetur gratis, uni itaque sacra uotaq; fa-
 ciamus.

SENTENTIA.

Frustra implorantur falsa numina, fauient
 te uero numine. Deum effugere nec terra

k 3 nec

Magna est,
 ut in fero ali-
 oquin homi-
 num genere,
 humanitas.

150 DIALOG. SACRORVM
nec mari possis. Cum fontibus navigare, hoc
est uersari, noxium est. Manente caula pœnæ,
manet pœna.

RABSACES. 4. Reg. 18.

ARGVMENTVM.

Rabsaces ab Assyriæ rege Senacheribo mis-
sus, Hierosolymitanos qui erāt in muris, ipse
extra muros, iubet deditionem facere: & in
Iouam eiusq; populum petulantissimè inue-
hitur, nemine quicquam respondente.

Rabsaces, Eliacimus.

in unum dei gratia
Vos hec nomine Regis magni, id est regis As-
syrriorum, Ezechie nunciate: *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
Qua tan-
dem fiducia nitatur: uerbis ne, an consilio, an uiri-
bus dimicare cogitet? *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
qua tandem ipse fretus, ab eo
deserit? *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
an uidelicet confidit confrauto isti cul-
meo baculo, id est Aegyptijs: cui si quis innitatur,
ei manum perforet? talis est Aegyptiorum rex Pha-
rao in omnes qui ei confidunt. *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
Quod si mihi dice-
tis, uos loue Deo uestro confidere: an non is est,
cuius Ezechias sacella, arasq; sustulit? *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
iussit; Iu-
deis & Hierosolymitanis, *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
ut Hierosolymæ ad
certam quandam aram Deo supplicarent? *in unum dei gratia* *in unum dei gratia*
Agē E-
zechia, uis cum domino meo rege Assyrio sponso-
nem facere, si tibi dederō duo equorum millia, ni-
tu non possis ad eos totidem equites suppeditare?

Tu ne

Hoc est, i-
summet lo-
uā uobis ira-
ci existima-
e debetis,
quippe cuius
sacella & c.

in unum dei gratia
in unum dei gratia

in unum dei gratia
in unum dei gratia

Tu ne aufis uultum subire uel unius pratoris, mini-
 mi seruatorum domini mei? & fiduciam tibi collo-
 cas in Aegyptiorum curribus & equitibus? An per-
 ro sine Ioua ad hunc locum uastandum ascenda? Io-
 ua ipse me iussit in hanc regionem proficisci, eamq;
 depopulari. **S.** Quae sumus te, ut nos Syriace (Sci-
 mus enim) alloquaris, non Iudaeice, in auribus ho-
 minum qui sunt in moenibus. **R.** Quasi ad domi-
 num tuum, aut ad te, miserit me dominus meus, ad
 haec dicenda: ac non ad eos qui sunt in muris, ut uo-
 biscum ^{et} merdam suam comedant, & urinam bi-
 bant. Audite Iudaei, regis magni, regis Assyriorum
 dicta. Ne uobis imponat Ezechias: neq; enim pote-
 rit uos ab eius manib. defendere, ne ue ab eo persua-
 dere uobis sinite, ut Ioua fidatis, quasi uos defensu-
 ro, neque urbem istam in manum Assyriorum regis
 permissuro. Nolite Ezechiae credere, sed potius
 Assyrio regi obtemperate, qui uobis mandat, ut se-
 cum benecole agatis, & uos ei dedatis, & suis
 quisq; uineis & ficibus & puteis tantisper utami-
 ni, donec ueniat ad uos in uestra similem terram
 transferendos, in terram frumenti & uini, & pa-
 nis, & uinearum, & oliuarum, & olei, & mellis
 feracem, ut hac ratione uestra saluti prospiciatur.
 ne ue Ezechiae fidem habeatis: fallit enim uos inani
 fiducia defensionis Iouae. An reliquarum gentium
 Dij suam quisq; terram ab Assyria rege defenderunt?

Vbi

152 DIALOG. SACRORVM

Vbi sunt dii Hemathæ & Arphadi? ubi Seuarphai-
mi? ubi Enæ? ubi Auæ? nūquid Samariam ab eius ma-
nu tutati sunt? Quis tandem est ex omnibus omni-
um terrarum dijs, qui suam terram ab eius manu de-
fenderit, ut Ioua Hierosolymam defensurus esse ui-
deatur? E. Obmutescamus, ne ue ei quicquam
respōdeamus: ita enim fert regis mandatum. Sed ea-
mus hæc regi nunciatum.

SENTENTIA.

Res secundæ insolentes sepe reddunt ho-
mines, & in ipsum etiam Deū petulant. Pro-
speros successus sibi ascribunt superbi, cum
debeant Deo. Cura maledicis & uerbosis
rixandum non est, sed Deo committenda
causa.

EZECHIAS. Eſa. 38.

ARGVMENTVM.

Aegrotans rex Iudæorum Ezechias, cum ef-
set ei ab Eſaia uate denunciata mors, precib.
à Ioua impetrat uitæ prorogationem.

Eſaias, Ezechias.

Impera domi Ezechia: uam isto tibi morbo mo-
riendum est. Hæc est Dei uoluntas, E. O' di-
rum nunciū. O' sancte Deus, meminere quam fide-
liter & integrò animo te semper coluerim, & ad-
tuam uoluntate uitā omnem direxerim. Hic picta-
tis honore sic religionem remuneraris? Me ne nunc
in me-

in medio ætatis cursu, in cas angustias esse redactū,
 ut ^b subeundum sit sepulchri ostium, & reliquo ui- ^b Morien
 ta tempore carendū? Eheu, iam non ego fruar com-
 muni hoc cœlo; cœlo ego non fruar, cuius amœna
 luce illustrantur qui in terra degunt uitam? Iam e-
 go auellor à charo conspectu & consuetudine ho-
 minum, qui hunc orbem incolunt. Ex hac uita disce-
 do: & emigro tanquam ^{pastorali turguriolo,} pastorali turguriolo,
 tali eni ^{stamine} & filo ante diem amputato. Pau-
 latim atteror, & consumor in horas? neque quic-
 quam propius expecto, quàm ut iam iamq; absum-
 ptus animam agam. Ad mane si uentum est, membra
 omnia ^{dura} cruciatu dilaniari sentiens, mortem in
 uesperum expecto. Hirundinis, aut gruisritu, strid-
 ulus uoces ^{emitto,} & columbarum more queru-
 las edo gemitus, cœlumq; suspiciens, consumptis la-
 chrymis, ipsa oculorum tabe, intolerabiles animi te-
 star dolores. O rerum Domine omnium ^{quo} m-
 hi fieri iniuriam, cuius se iudicem esse par est. Mi-
 serum me ^{quid iam,} quid mihi uenire in mentem
 possit, quo possim tuum animum ad id quod uo-
 lo flectere? Meæ ue uite breuitatem miserabiliter
 commemorem? O rerum auctor, & moderator:
 longius est profectò naturale uiuendi spaciū, quàm
 quantulum à te mihi conceditur. Haccime me etate
 tam immatura spiritus reddendū est? An tu me ui-
 delicet sempiterno somno consopire paras, ut po-
 stea

ubi Scarphe-
 riam de cius
 omnibus omni-
 ab eius manu
 sequitur esse
 ue ei quicquam
 datum. Sed ea

pedunt ho-
 nantes. Pro
 herbi, cum
 & uerbosis
 mittenda

.3.

chias, cum ef-
 cors, precib-
 tem.

morbo ma-

BZ. O

eris quam

alurim, & d

m. Hic parte

Me ite

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

in

stea in uitam reuocet? aut cuius aliusquam tranquillitatem acerbissimo casu contaminari passus sis, cum scilicet iam letho absumptum, eputido fusto uind-

dicabis? *Et* cuius uitam egrotantis tuera neglexeris, eundem morte deletum, amico lucis psu rursus donabis, peccatis (quorum de fonte mors scietur) qua

post tergum reiectis, *et* eterna obliuione obliteratis? Demde a quibus gratitudinem, *et* ex ea manentem laudationem expectas? a mortuis, credo:

sepulti te celebranturque tum paratum miseris praesidium predicabunt humati. Viui, uiui tibi gratias agent, uelut ego hodie: *et* parentes liberis commemorabunt tuam egentibus omnibus expositam tutelam. Intende meae saluti, Ioua: *et* nos de tuis laudibus carmina, quando uiuimus, in aede tua modulibimur.

ES. Ades animo, rex iubeor tibi leta nunciare. Ioua, Deus Davidis, auctoris generis tui, tuam preceationem audiuit, tuasque lachrymas respexit. Itaque sic habeto, te per eum sanari, *et* tertio abhinc die ascensurum in sanum.

Quinimo addet tuae uita quindecim annos, teque eripiet e manibus regis Assyriorum, una cum hac urbe: cuius se defensorem praebit, propter semetipsum, tum etiam propter Davidem sui cultorem. Sed uos famuli sumite palatham, quam ulceri eius imponatis, ut conualescat.

EZ. Sed quo signo intelligam me in sanitatem restitui, *et* tertio die uenturum in

edem?

Es. J
do. Es. O
derum gradib
omorum pr
recolam: nu
atum. A

Pijs preci
interdum
Quamuis
mediis in
lia remedia
negled Deo
tendum est

I E I

Ieremias
tur: eam ob
dotibus &
tumultum
Ahicamus

Ieren

A
vate a
mines,
go do nestib

idem? ES. Vides hoc Achazi solarium? EZ. Vi
 deo. ES. Optio tibi datur, utrum velis ^{d umbra} d Seilice
 decem gradibus procedere, an reuertii. EZ. Facile
 est umbram progredi: potius retrocedat. O ^{mi} mi
 raculosam: nunc nunc uideo, uolente Deo, nihil esse
 arduum. ^{ut per nigra spem} ^{non} ^{gans uall}

SENTENTIA.

Pijs precibus usque adeo fleatur Deus, ut
 interdum etiam decretum suum rescindat. ^{uolens eo qd non uult}
 Quamuis morbos interdum naturalibus re- ^{uigro}
 mediis incurabiles sanet Deus, tamen natura
 lia remedia non semper ^{uult} repudiat. Nō medici
 ne, sed Deo tribuenda est sanatio: & tamen u-
 tendum est medicina. ^{gula}

IEREMIAS. Ierem. 26.

ARGUMENTVM.

Ieremias urbis & templi ruinam uaticina-
 tur. eam ob causam comprehenditur à sacer-
 dotibus & uatibus ad necādum. Sed factio ad
 tumultum concursu, proceres & senatores &
 Ahicamus id prohibent.

Ieremias, Sacerdotes, Vates,
 Proceres, Senatores,
 Ahicamus.

Avāte omnes omnium Iudæe urbium ho-
 mines, quotquot hoc templum, in cuius co-
 go sto uestibulo, intratis, adorandi numinis gratia:
^{audite}

& uati
 ni non
 operat,
 s dabūt

audite, quæ Deus mea uoce uobis effatur. ^a Nisi eum
 audietis, et ex lege quam uobis prescripsit uiuetis:
 tum autem dicta uatum, eius cultorum, quos ipse ad
 uos mittit, per quos uos mature admonere nunquam
 intermittit: ea inquam nisi audietis, hanc ipsam e-
 dem sacram in eum statum reuertet, in quem Silo-
 nem redegit, et hanc urbem omnium orbis terra-
 rum gentium ludibrio exponet. **S. A.** Quid si-
 bi uult clamosus iste? **V.** Omnibus minatur exi-
 tium. **S. A.** At sibi non minatur, sed constat ma-
 ximum malum. **Q. u. m. inuadimus hominem?** **V.** At-
 que ita opus est. **S. A.** ^b Comprehendite eum ui-
 ri. caute ne effugiat: saxo iam scias Ieremia, quæ ma-
 la nobis obnuncias, eate in temetipsum excidisse.
 hanc uerò, ut huic templo Silonis ruinam, et urbi
 hanc euerisionem et solitudinem denunciaueris,
 et hæc tam dira impune protuleris: morte poenas lu-
 es. **V.** Meruit certe. **R.** Unde tantus iste
 tumultus sacerdotum? aut quid uult tantus hominum
 concursus? quid nouæ rei accidit? **S. A.** Hic ho-
 mo dignus est qui capite det supplicium, qui quidem
 tam horrendas clades huic urbi sit uaticinatus, quæ-
 admodum uos ipsi audiistis. **I.** Audite me, si
 placet, et uos omnes populares audite me. Iouæ ego
 optimi maximi in sinu huc ueni, ea in sanum et ur-
 bem prædicturus, quæ uos audiistis. Quare corri-
 gite uestram uiam et mores: Deiq; uestri admonitioni
 obtem-

solent
 iusta
 ensio-
 fendi,
 s non
 con-
 debe-
 at.

si di-
 mis-
 fuis-
 huic
 e uc-
 noni
 em-
 ebe-
 aut.

temperate ut
 cogitate, que
 dico me in uest
 in. factatis hec
 terfeceritis, for
 nocentis sangui
 remissi me ad u
 ceat. P. R.
 casam eur hic
 mine Iouæ Dei
 nos uicij sim, nisi
 uates fuit tem
 Iouæ optimi ma
 adente, anspus e
 fiam, aratum ir
 piam, et mon
 iam. Nunquid t
 aut ullus Iuda
 et preatione s
 et illo iam iag
 nos iam inuane
 mus? Quid Vr
 Iouæ Senectæ, ex
 hanc ab Ioua est
 Quod cum Iouæ
 milites et proce
 resiaua ipse terr

obtemperate, ut mutet consilium, malumq; quod in
 uos cogitat, auertat. Quod ad me pertinet, equidem
 uideo me in uestra manu esse: uos mihi quod uidebi-
 tur, faciatis licet. Veruntamen sic habetote, si me in-
 terfeceritis, fore ut uos & hæc urbs atq; respublica
 innocentis sanguinem supplicio luat. Cerie enim Io-
 ua misit me ad uos, ut uobis audientibus, ea omnia di-
 cerent. PR. Nos quidem non uidemus iustam
 causam cur hic capite plectatur; si quidem nos no-
 mine Iouæ Dei nostri affatus est. SE. Audite
 nos uicissim, nisi molestum est. d Michæas Mora si-
 ta, uates fuit tempore Ezechie regis Iudæorum, qui
 Iouæ optimi maximi nomine, omni Iudæo populo
 audiente, ausus est dicere, Sionem in agrum red-
 etam, aratum iri, Hierosolymamq; in ruderæ colla-
 psuram, & montem sacrum in solitudinem redigen-
 dum. Nunquid in eum morte animaduertit Ezechi-
 as, aut ullus Iudæorum? An non Deum reuerentia
 & preccatione sibi placauerunt, malumq; quod
 ab illo iam iamq; imminebat cepulerunt? &
 nos tam immanis scelere animos nostros obligabi-
 mus? Quid Vrias, nihil ne nos mouebit? Is fuit fi-
 lius Semeie, ex Cariathiarimo, qui eadem in urbem
 hanc ab Ioua est uaticinatus, quæ modò Ieremias.
 Quod cum Ioacimus rex audiuiisset, necnon eius
 milites & proceres, eum quæ fuit ad necem. Id ubi
 resciauit ipse, territus aufugit in Aegyptum. Sed eò
 misit

d Exec
 plerunc
 gis mot
 homine
 rationi
 leg, hu
 plis red
 tuntur.

158 DIALOG. SACRORVM
misit rex Elnathanem, & quosdam alios, qui illinc
extractum, ad eum adduxerunt: eumq; ferro crude-
liter necauit, & eius corpus in plebeciorum sepul-
chre tum proijciendum curauit. Itaq; quis fuerit exi-
tus uidetis. Nunc ^{ad}aspicite, utrum nefarium huius fa-
cinus, an consideratam illius prudentiam malitis imi-
tari. A. H. Profectò nunquam sinam uos manus le-
remie sanguine commaculare. *H. p. l. f.*

S E N T E N T I A.

Veritas odium periculumq; parit. Malo ua-
te aut doctore nihil iniquius. Plerunq; plus sa-
piūt & plus equitatis habent ineruditi, quàm
doctores. Pœnâ si uis effugere, fuge culpam:
Mitiora imitanda sũnt exempla, inmitiora de-
clinanda. *al. no. in. Du. in. D. p. l. f.*

A N A N I A S. Ierem. 28.

A R G V M E N T V M.

Ananias Iudæis liberationem ad biennium
falsò uaticinatur. Ieremias contrà, grauiorem
in super captiuitatem prædicit, & ipsi Auaniæ
mortem à Ioua denunciat.

Ananias, Ieremias.

Audi tu Ieremia, unâ cum uniuerso hoc po-
pulo, que iussu Dei uobis denuncio. Ego
(inquit Ioua optimus maximus, Israelitarum De-
us) iam rumpam iugum regis Babyloniorum, &
post duos annos referam in hunc locum omnia ua-
sa tem-

templi, que de
locum deportat
regis, omnesq;
bylonem, huc
1. Vimam in
ad rem conferat
priosq; omnes
que apud te
memorie. Clar
tes, qui multis
aut famem aut
si quis aliquand
dictum que per
comprobabit, d
hac uaticinatio
causâ conputari
Cedo mihi i. Ier
hic estis, quâ
dum hac ego cap
te perfracturum
ri, post bienni
n. a. Abeas li
trepidate Iudei
prestitum & sa
tibi à Deo Anan
Vinula lignea,
ferrea secretis. Na

sa templi, que Nabuchodonosor hinc ablata, Babylonem deportauit: leconiamq; filium ioacimi Iudae regis, omnesq; captiuos Iudeos qui sunt abducti Babylonem, huc reducam, fracto Babylonia imperio.

I. ^a Vtinam ita faciat Ioua, & tua dicta omnia ad rem conferat, atque huc usq; sacra reportet, captiuosq; omnes e Babylone reuocet. Verum audi, ~~et que apud te~~ omnem populum eloquar trade memoriae. Claruerunt ante me & te iam olim uates, qui multis nationibus, magnisq; regnis bellum aut famem aut pestem praefignificauerunt. Quod si quis aliquando ^{secunda} pronuntiabat, eius praedictum aut rei euentus a diuino affatu profectum comprobabat, aut frustratio refellebat. Hoc quia in hac uaticinatione futurum certo scio, malo te rei exitu ^{confutari}, quam mea oratione irritari. A. Cedo mihi istam torquem: audite uero omnes qui hic estis, quid ferant mea dicta. Quemadmodum hoc ego ^{collere} perrumpo, ita Iouam scito te perfracturum dominationem Nabuchodonosoris, post biennium. I. Nolo tecum amplius rixari. A. Abeas licet: ego hoc teneo, & tenebo, ne trepidate Iudaei, aduentat ad certissimum uobis praesidium & salus. Bono animo este. I. E. Adsum tibi a Deo Anania, qui tibi me ita renunciare iubet: Vincula lignea, inquit, rupsi Anania, sed pro eis ferrea feceris. Nam ego ferreum iugum collo impo-

Quod stia nun ueri do res, non nunciat, optent: quia uer suas.

mane

nam omnium istarum gentium, quò seruiant Nabuchodonosori Babiloniorum regi, sub cuius ego ditionem etiam agrestes bestias subiunxi. Hæc sunt, de quibus testatus sum, quia, Deus meo ministerio premonitum uoluit. Sed non est, crede mihi Anania, non est quòd incitationem & permotionem diuinam ostentes, & hunc populum spe inani erigas. Neque enim à Deo missus ades, cuius ego inflatu perniciè tibi proximam denuncio, teq; hoc anno uita defuturum confirmo: quoniam tuis uerbis deficiendi ab eo causas.

si alijs fa-
m falso
cinatur,
si perni-
uere ue-
m scjat.

SENTENTIA.

Mali doctores solent improbis fausta dicere, & quæ placeat. Boni contrà. Hinc fit, ut boni inuisi sint: mali amentur, & auctoritate polleant. Veris uatibus rarò creditur ante euentum: præsentim si adsunt falsi uates, qui ueris contraria doceant. Mali uates dum pœnas improborum uerbis leniunt, re ipsa exasperant. Cum peruiacibus rixandum non est. Qui improbis blandiuntur, eos à Deo auocant.

SEDECIAS. Ierem. 38.

ARGVMENTVM.

Ieremias consulentem se Sedeciam Iudææ regem monet, ut se dedat Chaldeis, alioquin uenturum & ipsum & urbem in miseram calamitatem.

Sedecias,

Sedecias, Ieremias.

Volo ego te consulere super rebus meis, Ieremias: sed noli me quicquam colere. **I.** Rem omnem tibi aperiā: sed ea conditione, ne me interimas, ne ue consilium meum repudies. **SE.** Per Deum, immortalem, qui nostros animos creauit, non perimam te: neq; tradam illis hominibus, qui tuam necem cupiunt. **I.** Satis habes: accipe iam quod sit Dei consilium. Si te contuleris ad principes Babilonios, & tue tyorumq; uita & conules, & incendium ab urbe depelles. Sin minus, & urbs Chaldeis dedita igni cremabitur, neque tu eorum manus deuitabis. **S.** ^a At enim ualde metuo, ne me Chaldei Iudæis, qui ad ipsos transfugerunt, tradant, omni irrisione ludendum. **I.** Non tradent, crede mihi: obtempera Dei monitis, cuius ego uoluntatis interpres tibi sum datus: si te ipsum amas, tuaq; saluti prouides. Quod si te dedere renuis, hæc tibi diuinitus denuncio: Omnes mulieres quæ supersunt in regia, eductæ ad principes Chaldæos, te in os indignissimè irridebunt, ut circumuentum & proditum à tuis necessarijs, & in ipso cœno perfidè destitutum. Tuæ autem uxores omnes, & liberi, tradentur Chaldæis: neque tu eorum manum effugies, quin in manus regis eorum uenies, qui hanc quoque urbem incendet. **S.** Vide ne quis hæc resciscat, ne tu pereas. Quod si proceres audierint non

stram

162 DIALOG. SACRORVM
stram congregationem, teq; conuenerint, rogantes,
qua de re inter nos actum sit, & mortem minantes
nisi indicaueris, dices, te à me precibus petiuisse, ne
committam ut domum Ionathanis re-
ducaris ad miserabilem
mortem.

S E N T E N T I A.

Veritas cum periculo dicitur. Imprudetes,
dum leuius aliquod malum ineuitabile uitat,
incurrunt in grauius, quod fuerat euitabile.
Qui tolerabiles pœnas Deo dare recusat, eū
incitat ad grauiores.

DIALOGORVM SACRORVM.
Liber tertius.

T O B I A S. Tobie 4.

A R G V M E N T V M.

Tobæus, Tobiam filium suum pietatem do-
cet. Deinde iubet, ut ducem quærat ad peten-
dam ex Media pecuniam, ibi à se depositam.
Tobias Genium, qui se hominem simu-
labat, nactus, cum eo pro-
ficiscitur.

Tobæus